

DOMOLJUB

Glasilo Jugoslovanske Kmetске Zveze

Izhaja vsako sredo ob 5. uri zjutraj. — Cena mu je 15 K na leto. —
Za inozemstvo 25 K.
Posamezne številke se prodajajo po 1 K.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica — Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Slovensko ljudstvo!

V enem najvažnejših trenutkov Tvoje zgodovine stopa opet pred Te Slovenska Ljudska Stranka. Pod zastavo Slovenske Ljudske Stranke si izvojevalo že veliko zmag. Strlo si svojčas birokratizem v naši deželi, položilo si pod vodstvo našega nepozabnega dr. Kreka samo temelj svoji svobodi in se svobodno odločilo za Jugoslavijo. A Jugoslavija je še brez ustave, zato je brez pravice in svobode. Zato Te Slovenska Ljudska Stranka kliče na veliki boj, da pod njeno zastavo izvojuješ Jugoslaviji svobodno in pravično ustavo.

Ker je slovensko ljudstvo krščansko, ker je v tej globoki veri našlo moč, da je premagalo vse nasprotnike, ker mu le ta jamči družinsko srečo, socialno blagostanje in resničen napredek, zato Slovenska Ljudska Stranka slejkoprej zahteva, da mora tudi naša skupna domovina in nje zakonodaja sloneti na **neomajnih načelih krščanske pravičnosti in bežje postave.**

Zalibog, da je kmalu po prevratu 1918. leta zadobila odločilno moč v naši državi stranka, ki je že od nekdaj zakleta sovražnica teh načel, liberalna stranka. Pod vlado te stranke je politično življenje v naši nadebudni in bogati državi, za katero nas naši sosede zavidajo, začelo propadati. Danes stoji že na robu propada ako se ljudstvo ne bo dvignilo in pri volitvah v ustavodajno skupščino ne pomeže z jugoslovanske zemlje stranke, ki se je le skrila pod lažnivo ime „demokratske“. Pod vlado te stranke se nam je z valutno preuredbo: 1 dinar je 4 krone konfisciralo $\frac{2}{3}$ ljudskega premoženja. Vsled verižništva pod zaščito gospodujočih krogov dan za dnem strahotno narašča draginja. Carinarstvo je vzrok, da propadajo v skladiščih kupi blaga, ljudstvo pa nima živil, obleke in vsakdanjih življenjskih potrebščin. Od zgoraj se podpira taka korupcija, podkupljivost in brezvestnost, kakor je Slovenci nismo bili vajeni. Sedaj so naložili našemu ljudstvu še strašne davke, ki jih bodo morali nositi kmet, delavec, obrtnik in uradnik, kapitalisti pa si bodo dalje kupičili milijone. Če bo šlo tako naprej, bo ljudstvo popolnoma obubožalo. Ker se je začasni parlament temu začel upirati, ga vlada kratkomalo prezira in sama dela, kar hoče. Če ljudstvo samo ne izpregovori, se nam obetajo še hujši časi.

Vsled nesrečnega vladanja zadnjih dveh let smo izgubili Koroško in je Primorska v nevarnosti. Slovesno izjavljamo, naj nas čujejo naši bratje, ki ječe pod tujim jarmom, da ne bomo mirovali, **dokler ves slovenski narod, ki je danes razkosan na tri dele, ne bo združen po načelu semoodločbe pod Jugoslavijo.** A zato mora pasti vlada lažidemokratov!

Slovensko ljudstvo!

Ti si poklicano, da rešiš to državo, da jo iztrgaš iz krempljev dosedanjih mogotcev, da ji daš ustavo, ki bo to državo povzdignila pred vsem svetom, na drugi strani pa zajamčila Tebi Tvojo narodno, jezikovno in kulturno svobodo.

Prva točka tega osvobodilnega programa, s katerim naša stranka stopa v boj je **enotna samouprava za celo Slovenijo kot zgodovinsko in gospodarsko enotno pokrajino.** Zato zahtevamo avtonomijo Slovenije s skupščino in njej odgovorno pokrajinsko vlado, ki naj opravlja tudi posle državne uprave v deželi. Pokrajinska skupščina imej zakonodajno oblast, v kolikor ni izrecno pridržana skupnemu parlamentu. Pokrajinska vlada pa bodi, v kolikor upravlja posle državne uprave, le-tej odgovorna.

Kar se tiče zunanje politike, se bosta naš ugled in naša moč nasproti sosedom dvignila le tedaj, **ako se naša država od vrha do tal demokratizira.** Armada naj bo v službi ljudstva. Taka armada bo najboljša bramba domovine! **O miru in vojski naj se ne sklepa brez ljudstva in njegovih zastopnikov!** Ljudstvo nosi ob vojski največja bremena, zato naj ima ljudstvo prvo besedo, ko se odločuje vojska ali mir. Vojaška služba naj se kar najbolj skrajša. Vojsna uprava bodi vseskozi pod nadzorstvom parlamenta. Proč z imperikalizmom in militarizmom, a svoboden bodi Jugoslovan na svoji zemlji!

Kakor vedno se obrača Slovenska Ljudska Stranka tudi sedaj najprej na naše kmetско ljudstvo:

Slovenski kmet!

Desetletja in desetletja si imel v Slovenski Ljudski Stranki najodločnejšo in najzvestejšo zaščitnico svojih pravic. Prepregla je deželo z zadrugami, izvedla kmetско

gospodarsko zakonodajo, osvobodila Te oderuštva in Ti pridobila odločilno moč in besedo v vsem javnem življenju. Potem si stopil v državni zbor, ker so bile Tvoje koristi vedno na prvem mestu naših zahtev. Danes Te pozivlja Tvoja stranka, da voliš može, ki so Tvoji sinovi, da v ustavodajni skupščini zastopajo Tvoje želje in zahteve. Zemlja naj bo last tistega, ki jo obdeluje, in nihče drugi na; nima do nje pravice! Najbolj tare danes slovenski kmeti zaradi konkurenca z ostalimi bogatimi pokrajinami Jugoslavije. Zato so najhujši sovražniki našega kmeta danes takozvani „neodvisniki“, ki so zanesli razdor v vrste slovenskega kmetijskega ljudstva in capljajo za „demokracijo“, stranko slovenskega kapitala, izkoriščevalcev, vojnih dobičkarjev. Trdno zaupamo v zdravi smisel našega kmeta, da se ne bo dal od svojih sovražnikov razcepiti in da bo šel z združenimi močmi v boj pod zastavo svoje ljudske stranke. Zakaj ta mu hoče priboriti samovlado v slovenski deželi, ko hočejo njegovi lažiprijatelji prodati njegove koristi centralizmu.

Delavsko ljudstvo!

Slovenska Ljudska Stranka, ki načelno stoji na stališču socialne pravičnosti in dolžnosti vseh do dela, je od svojega početka brezobzirno branila siromaka in trpina. Ne navezvana na nikogar, razen na svoja načela in svojo je zahtevala enake socialne pravice za vse. Zajemljivo zasebno last, v kolikor ni v kvar koristim družbe, nalaga Slovenska Ljudska Stranka socialne dolžnosti vsem, da ne bodo eni na račun dela in tujčenja drugih državo v svoj osebni prid izkoriščali.

Odklanjajoč reakcijo, ki jo namerava z železno roko zvesti vladajoča klika, bo Slovenska Ljudska stranka neomajno slala za popolno koalicijsko svobodo delavskega stanu, da se bori zoper svoje izkoriščevalce, za socializacijo produkcije, za socialno zavarovanje bolnih, brezposelnih in ostarelih. Gromodni boj zoper kapital pa se ne bo dal uspešno uvesti, ako se bo delavstvo cepilo med socialiste in komuniste, od katerih so prvi dejansko pokazali, da ne znajo nič pozitivnega ustvariti, drugi pa stremijo za svetovno revolucijo, ki bi Evropo izpremenila v pogorišče, morišče in puščavo, kjer bi kraljeval glad — da ne govorimo o „narodnih socialistih“, ki so zgolj pomočni bataljon „demokratske“ buržuazije.

Slovenski obrtnik!

Na svojih veličastnih katoliških shodih so naši obrtniki zasnovali popoln obrtni program. V tem smislu je stranka vedno uspešno delovala in priborila potom zakonodajstva velike uspehe za razvoj obrtnega stanu. Obrtni stan trpi pod pezo velekapitala, ki ga ograža in skuša popolnoma ugonobiti. Stranka bo delovala na to, da se obrtni stan potem trdne gospodarske zadrugne organizacije osamosvoji in da se mu potem posebnega obrtnega prava zagotove predpogoji zdravega razvoja.

Obrtniki ne morejo iti s kapitalistično stranko, še manj s strankami, ki postavljajo v ospredje razredno stališče. Zato bodo obrtniki, kakor dosedaj, tudi pri volitvah v kontituanto korakali vzporedno z drugimi stanovci v vrstah Slovenske Ljudske Stranke.

Slovensko razumništvo!

Kakor drugi stanovci, tako trpi danes tudi takozvani inteligent pod neznosnimi razmerami. Postal je proletarec! Kljub temu je tudi njemu država mačeha in mu ne privoščiti niti modernim načelom odgovarjajoče pragmatike, pač pa zahteva od njega, da bodi slepi izvršitelj njenih protidemokratskih naredb in nakan. Slovenska Ljudska Stranka Vas pozivlja v boj zoper take razmere in dobro vedoč, kako je slovenski inteligent vedno cenil slovenski jezik, slovensko kulturo, ravnopravnost slovenstva, se nadeja, da ji boste tudi Vi pomagali strnoglaviti sedanji režim, ki hoče izbrisati slovensko ime. In vendar vemo, da se bode država, ki je najdražje, kar imamo in ki jo moramo čuvati kot zenico očesa, le tedaj krepko in zdravo razvijala, ako se ne uničijo zgodovinsko-kulturno nastale posebnosti našega plemena.

Odločno odklanjamo kulturni boj proti veri in cerkvi hočemo prijateljskega sodelovanja s pravoslavnimi in mohamedanskimi brati, zahtevamo popolno svobodo vseh ver in cerkva.

Z vsemi silami se bomo borili, da se bodo naši otroci poučevali v krščanskem nauku in duhu ter da bo zakonsko življenje kristjanov uravnano po zakonih njih vere in cerkve.

Za samoupravo Slovenije, za staro pravdo kmetijskega, delavskega in obrtnega stanu, proti korupciji, za svobodo in pravico — slovensko ljudstvo z nami v boji!

Vodstvo Slovenske Ljudske Stranke.

Skrbite, da pride „Domoljub“ zlasti prihodnji mesec v sleherni slovensko hišo!

Najcenejši kmetijski list je „Domoljub“!

Sijajno zborovanje zaupnikov SLS.

V ponedeljek dne 25. t. m. se je vršil ljubljani shod zaupnikov SLS. Velika dvorana hotela Union je bila natlačeno polna samih zavednih volilcev Ljudske stranke, velika organizirana krščanska armada.

Zborovanje je otvoril namesto ministra dr. Korošca, ki radi važnih ministrskih sej ne more iz Belgrada, podpredsednik SLS Bogumil Remec, ter poročal

O POLITIČNEM POLOŽAJU.

Izjavil je, da je neomajna volja vsega slovenskega ljudstva, da se tudi Primorje združi s Slovenijo in da tudi koroškega plebiscita, ki se je z goljufijo izvršil ne more pripoznati.

Možje zaupniki! Treba je, da se tudi mi pripravimo na volitve, ker bo ustavotvorna skupščina ona, ki bo napravila ustavne temelje naši državi. Zato je potrebno, da si ogledamo tudi stranke, ki bodo nastopile pri teh volitvah. Nastopile bodo različne stranke, imeli jih bomo kakih 5 ali 6. Večina jih je nastala iz drugih strank. Nastopili bodo komunisti in socialni demokrati. Komunisti so bivši socialni demokrati. Nastopile bodo 3 liberalne stranke, demokrati, pravzaprav lažni demokrati, narodni socialci in samostojni. Vse te tri stranke so nastale iz prvotne liberalne. Iz naših nasprotnikov je nastalo torej pet strank, mi pa stojimo trdno in se ne razcepimo na nobeno stran! (Burno odobravanje.) S. L. S. bo s svojimi starimi organizacijami tvorila eno celoto in pod skupno zastavo bomo šli, da bomo izbojevali ta boj v čast in korist našega ljudstva, tudi v čast katoliški cerkvi, ki uči, da morajo biti pravični vsi stanovci drug proti drugemu! (Odobravanje.) Upam, da bomo imeli veliko uspeha, ker nam že današnje zborovanje kaže, da je S. L. S. močna kakor je bila, da bo ljudska stranka, ki se razvija po vsej Jugoslaviji, zmaga na celi črti in porazila vse naše nasprotnike, naj se še tako prizadevajo, da bi prišli do kakšnega uspeha. Živela S. L. S., živela hrvatska ljudska stranka! (Burno odobravanje in živio-klici.)

Novi davki.

Govor poslanca Vesenjaka.

Prihajam naravnost iz Belgrada sem, kaj, da poročam, kar mi je naročil naš vodja dr. Korošec. Njegova želja in našega Jugoslovanskega kluba je bila, da je treba proračun, ki ga je liberalni finančni minister hotel na zvijačen način spraviti v javnost in vlado potom odredbe, deloma onemogočiti oziroma izpremeniti. To nam je uspelo. Mirno lahko rečem, da smo soglasno z dr. Korošcem sklenili, da izstopi iz vlade, ako se nam ne ugodí vsaj v gotovih najvažnejših zadevah prora-

čuna. Ko je parlamentarni finančni odbor sklenil raznovrstne izpremembe in ki parlament ni imel prilike razpravljati o njih, ker obstoje zavratnost na strani liberalcev, ki ne hodijo v parlament, sem podal v zadnji seji izjavo, da napravimo krizo, ako ministrski svet ne ugodí temu, kar je sklenil finančni odbor. Čitali ste mogoče že to izjavo, ki sem jo podal zato jo ne bom navajal. Stvar stoji sedaj takole: Vsled našega pritiska, zlasti dr. Korošca, je bil ministrski svet prisiljen, skleniti o proračunu v sobotni seji in bo sklepal danes v ponedeljkovi seji, kakor se je to dogovorilo glede izprememb, ki jih je finančni minister že sprejel in ki smo jih potem še posebej formulirali. Povdarjam pa tukaj javno, da v ministrskem svetu voditelj slovenskih liberalcev, minister dr. Kukovec niti besedice ni znil k izpremembam proračuna. Zahtevali smo izpremembe glede vinskega, glede žganjakuhe in štirikratnega zvišanja vseh direktnih davkov. Na zadnjo zahtevo je finančni minister deloma že pristal v toliko, da je že v sobotni seji pristal na trikratno zvišanje. Nadalje smo zahtevali izpremembe tudi glede dohodninskega davka, kar ima tudi svojo zgodovino, kar bom še posebej obrazložil v časopisju. Zahtevali smo izpremembe glede trošarine na vse predmete, zlasti kar se tiče električne razsvetljave, kar je za Gorenjsko posebno važno, dalje gled trošarine na olje, sveče, sol, kavine surogate, na kvas itd.

Gg. zaupniki! Mi smo zahtevali, da se odpravi zakon o davku na povišanje vrednosti, ki obstoja samo za Slovenijo. Mi stojimo na principijelnem stališču, da se naj ali razširi na vso državo brez razlike, ali pa naj se opusti tudi pri nas. Ker je finančni minister rekel, da nima dovolj drugih dohodkov, moramo samo reči, naj pogleda slabo vodstvo raznih uprav, monopolnih, vojaških in drugih, kjer se gode velike grdobije. Končno smo predlagali, naj se obdavčijo vendar avtomobili in razkošna stanovanja. Glede vseh teh predmetov bo te dni v ministrski seji padla odločitev. Gotovo pa se lahko zanašate, da ima naš voditelj energije zadosti. Računati smete, da bo rajši odstopil, kakor odnehal od naših zahtev. Končno priporočam vero v samega sebe, zmeša bo potem sijajna, kar je brezpogojno potrebno.

Samouprava.

Nato razvije dr. Gosar načrt Ljudske stranke o samoupravi Slovenije.

Najprvo poudarja edinstvo države. S stališča edinstvene države sledi nujno, da mora biti v državi skupno vse tisto, kar spada k njenemu bistvu. Zato hočemo eno ustavo, eno državno ozemlje,

eno državljanstvo z enotnimi državljanskimi pravicami, kakor tudi le eno državno oblast, ki se očituje v zakonodajni ter upravni in sodnijski funkciji. Za celo državo zahtevamo eno obliko vladavine ter enega in istega nositelja vladarske oblasti. V mednarodnih, oziroma meddržavnih političnih ter carinsko-trgovskih odnosih priznavamo pravico zastopstva in sklepanja pogodb edino državi, ki je obenem kot nositeljica oborožene sile dolžna čuvati skupne koristi.

Samouprava.

Slovenija naj tvori eno pokrajinsko enoto, katera naj dobi kar moč široko samoupravo.

V zadevah, ki se dajo le v glavnih točkah v celi državi enakomerno urediti, naj izdaja osrednji parlament za celo državo veljavne okvirne zakone, kojih izpopolnitev in podrobna izpeljava naj se prepusti pokrajinski samoupravi.

Za kritje skupnih državnih stroškov naj se stekajo v državno blagajno predvsem dohodki iz Belgrada upravljenih uradov in podjetij, poleg tega imej država pravico uvesti enoten progresiven dohodninski davek, s katerim bi se h kritju skupnih izdatkov pritegnili državljani vseh pokrajin enakomerno po njihovih dohodkih. Posebni davki naj se prepustijo pokrajinam, enako tudi trošarina, kolikor je ni mogoče odpraviti.

Organizacija pokrajinske samouprave naj se izvede tako, da bodo imele posamezne samoupravne enote, pokrajine, okraji in občine svoje voljene zastope ali skupščine. (Odobravanje.) Te naj upravljajo imetje samoupravnih enot ter nadzirajo samoupravnih poslov tičoč se upravo. Samostojno zakonodajo v vseh zadevah, ki in kolikor niso izrecno pridržane osrednjemu parlamentu, naj izvršuje pokrajinska skupščina. Pokrajinska vlada, ki naj vrši obenem tudi posle državne uprave v pokrajini, bodi v vseh samoupravnih zadevah odgovorna edino le pokrajinski skupščini (Veliko odobravanje), v ostalih stvareh pa osrednji vladi. S tem se izognemo nesmotreni in dragi dvojni upravi ter si tudi zagotovimo na eni strani pokrajinski vladi primeren vpliv na državno upravo, da bo po možnosti odgovarjala pokrajinskim razmeram in potrebam, na drugi strani pa omogočujemo, da se vse upravno življenje v celi državi polagoma poenostavi in izenači.

Versko vprašanje.

Gospodje zaupniki! Poleg naštetih zahtev glede notranje ureditve naše države ter organizacije upravnega življenja bo morala ustavotvorna skupščina rešiti še celo vrsto vелеvažnih, načelnih vprašanj. V prvi vrsti omenjam tu razmerja države do naše Cerkve in do drugih veroizpovedanj. Naše stališče

Samo še trideset dni je do volitev. Somišljeniki, bodite pripravljeni. Gre za samoupravo Slovenije, za versko šolo, za krščanski zakon, zoper militarizem in zoper krivične davke.

tem oziru je že od nekdaj jasno. Pred-
sem zahtevamo, da se svoboda ter popo-
lno enakopravnost katoliške Cerkve in dru-
gih veroizpovedanj v ustavi prizna in za-
jamči. Zadeve, ki se tičejo obnem Cerkve
in države, kakor n. pr. zakon, šola itd., naj
se uravnajo skupno po dogovoru med obe-
ma. Ako to iz katerega koli razloga ne bi
bilo mogoče, tedaj zahtevamo, da država
glede pripadnikov naše vere ne določi ni-
česar, kar bi nasprotovalo našim verskim
načelom. V skladu s tem naziranjem ter-
jamo od države, da prepusti versko in
splošnopravno vzgojo staršem in njihovim,
od njih izbranim ali vsaj pripoznanim na-
mestnikom, umsko in socialno pravno vzgo-
jo pa naj uravnava tako, da ne bo nasproto-
vala verskim načelom otrok oziroma nji-
hovih staršev. Da se to omogoči, zahte-
vamo v okviru splošnih zakonitih določb
za vse državljane svobodo osnovanja in za-
stvarne svobodo izbire šol njihovim otro-
kom. (Odobranje.)

Gospodarska zbornica.

Ker ima vsak stan svoje zahteve
in težave, naj se ustanovijo posamezne
stanovske zbornice: kmetijske, delav-
ske, obrtne itd., vse skupaj pa naj bodo
po svojih zastopnikih združene v eni
državni gospodarski zbornici.

Socialni program.

Splošna dolžnost dela se mora
v ustavi izrecno ugotoviti. Vsak državljan
— kolikor je tega zmožen — je dolžan de-
lati in tudi največje premoženje ga ne od-
vezuje te dolžnosti. Kdor ne dela, naj tudi
nima pravice do sadov, ki mu jih donša
v brezdelju njegovo imetje. Vsakemu pa,
ki svojo delovno dolžnost vestno vrši, mo-
ra država zagotoviti človeka vreden ob-
stoj ne le v dobi dela, marveč tudi v slu-
čaju bolezni, nezgode, starosti, onemoglo-
sti, brezposelnosti. Zato zahtevamo za vse
delavce, ročne in duševne, brez razlike
stanov enotno, popolno socialno zavarova-
nje, kakor tudi sicer kar najpopolnejšo
socialno politiko. (Viharno odobranje.)

Zasebno lastnino priznavamo ter za-
htevamo zanjo primerne varstva, toda
poleg tega se mora v ustavi izrecno po-
vdati, da nalaga zasebna lastnina dru-
žabne dolžnosti, in da se mora tako izvr-
ševati, da je to tudi družbi v prid. Da se
onemogoči brezmejno kopičenje premože-
nja v rokah maloštevilnih bogatašev, naj
se določi primerna, zahteve in potrebe mo-
dernega gospodarskega življenja vpošteva-
loča premoženjska meja.

Avtonomnim upravnim enotam, zlasti
občinam ter dalje tudi zadrugam naj se v
ustavi prizna pod primernimi pogoji pra-
vica podružabljati obče važna in koristna
podjetja. Konzumentom ter delavcem in
uslužbencem naj se omogoči primeren
vpliv na vodstvo in upravo velikih pod-
jetij, da morejo čuvati svoje in obče dru-
žabne koristi.

Agrarna reforma.

Zemlja, za katero zahtevamo posebno
zemljiško pravo, naj se da tistemu, ki jo
obdeluje ali ki bi jo rad obdeloval. (Veliko
odobranje.) Agrarna reforma naj
se izvede. Spekulacija s stavbi-
šči se mora onemogočiti; mesta in ob-
čine naj imajo pravico, da smejo važna
stavbišča pod primernimi pogoji razlastiti.

Davčna politika.

Za kritje državnih in javnih bremen
sploh se mora porabiti predvsem zemljiška
in kapitalna renta. Zato naj se obdavci v
prvi vrsti dohodek iz premoženja samega
na sebi. Pri višjih dohodkih bodi tudi davčni
odstotek višji. Davek na vojne dobičke
naj se izvede. Indirektni davki, trošarina,
naj se v kar največji meri odpravijo. Do-
loči naj se v vsakem oziru zadoščajoč eks-
istenčni minimum, ki se ne sme obdavčiti.

Militarizem.

Militarizem z njegovimi neznos-
nimi posledicami odklanjamo z vso od-
ločnostjo. Svetovna vojna je dokazala, da
za brambo zadošča le sorazmerno zelo
kratka doba vojaškega službovanja in vež-
banja. Vojaško službovanje naj se radi tega
skrči na najkrajšo možno dobo. Odpravi
naj se vse kar služi paradi in zunanemu
blesku vojaštva. (Veliko odobranje.)

Gospodje zaupniki!

Orisal sem Vam najvažnejša načela,
ki naj bi jih naši zastopniki v ustavo-
tvorni skupščini zastopali. O podrobnih
točkah programa SLS ob tej priliki ne bi
imelo smisla govoriti. Ako se nam posreči
v ustavi naše nove države zares uveljaviti
vodilne misli, ki sem jih Vam razvil, se bo-
do tudi vse podrobne zahteve našega pro-
grama lahko izpolnile. Zato SLS ne obeta
svojim volivcem že sedaj nebes, dobro
vedoč, da mnoge sicer važne, pa vendar ne
načelne zadeve v ustavotvorni skupščini
sploh ne bodo prišle v razpravo. SLS se
tudi dobro zaveda, da se socialno pravični
družabni red ne da kar čez noč uveljaviti,
marveč, da je to mogoče edino le potom
dolgega kulturnega in gospodarskega raz-
voja. Da pa se bo ta razvoj v resnici vršil
v smeri proti cilju, ki smo si ga začrtali, to
je odvisno od tega, da na dan volitev vsi
stanovi brez izejme solidarno oddajo svoj
glas SLS. Gospodje zaupniki! Zastavimo
za to vse svoje moči in socialno pravičen
družabni red ne bo več daleč!

Delo ljudske stranke.

Govor poslanca Brodarja.

Poslanec Brodar se peča najprvo s
sedanjim parlamentom, ki radi lenobe
bankirskih poslancev ni mogel delati.

Delo S. L. S. za kmetisko ljudstvo.

Naj navedem samo nekoliko, kaj je
storila S. L. S. Če pogledamo samo neko-
liko na Gorenjsko, boste videli lepo elek-
trično razsvetljavo, ki je našemu ljudstvu

bila v veliko korist, zlasti v časih poma-
kanja in draginje petroleja in druge raz-
svetljave. Povsod po naši domovini vidite
vodovode; vsak kmet po deželi ima da-
nes napeljano vodo v hišo in hleve. Potem
naše ceste; v kakem stanju so bile poprej
in koliko novih se je gradilo po zaslugi
S. L. S.! Skoro zadnji hrib ima danes do-
bro vozno cesto. Znižavali so se klanci,
gradili betonski mostovi, popravljali hlevi,
za kar je obstojal celo poseben zakon. Na
Notranjskem so se gradile kapnice. Vse to
se je zgodilo po zaslugi in delu S. L. S.
Opozarjamo nadalje na lovski zakon, ki
ga je priborila S. L. S. in ki je znatno po-
magal kmetu, kateremu je žival delala
škodo na polju. Poglejte na zadrugništvo,
na posojilnice in gospodarske zadruge, ki
so prihranile stotisoče našemu ljudstvu s
tem, da so onemogočile s svojo konkuren-
co delo oderuštva. V teh zadrugah ni samo
kmet, temveč tudi delavec in obrtnik. Ko-
likega pomena za naše ljudstvo so posojil-
nice, ve vsak, kajti denarno oderuštvo, ki
je vladalo svojčas skoro povsod po deželi,
je danes nemogoče. Naša stranka je bila,
ki je podpirala živinorejo in konjerejo,
zbojšavala planine, snovala mlekarne.
Tudi Ljubljana je bila tega dela precej de-
ležna, kar nam dokazuje osuševanje ljub-
ljanskega barja in regulacija Ljubljane,
ki bi bila že izvršena, ako bi ne bilo vojske.
Snovala so se kmetijska društva, nab-
avljali stroji, da bi se dvignilo in pospe-
ševalo poljedelstvo. Za vodovode so pri-
spevale občine samo 30 odstotkov, dežela
30, država pa 40 odstotkov. Vse to je omogo-
čilo deželna uprava, ki je bila v rokah
S. L. S., kateri so bile koristi našega kmet-
skega ljudstva vedno prve! (Veliko odo-
branje.)

Končno moram omeniti še dve stran-
ki, ki sta izlezli iz lukenj stare liberalne
ravno sedaj pred volitvami. Takih pojavov
smo bili vajeni pred vsakimi volitvami.
Eden takih pojavov je samostojna kmetijs-
ka stranka. Prepričan je vsakdo, da to
ni drugega nego mladič liberalne stranke,
mladič dr. Žerjava. (Smeh in pritrdjevanje.)

Za državo!

Volitve so pred nami. Gotovo je, da
je dana le v S. L. S. rešitev, da je samo po
njej mogoče ustvariti srečno Jugoslavijo,
ker le ona dela na pomirjenje in red med
vsemi stanovi, ker hoče uveljaviti pravo
načelo, da bodi vsak plačan po svojem
delu. Ako napravimo stranko še močnejšo,
potem nam bo mogoče ustvariti srečno
državo.

Idimo sedaj na delo! To delo je v naši
stranki v veliki meri vršila doslej duhov-
ščina. Danes se naša duhovščina že umi-
ka in na njeno mesto stopajo kmet, obrt-
nik in delavec! Spominjam se besed, ki jih
je svojčas na nekem shodu izrekel dr.
Krek: »Liberalci nas obmetavajo s »farji-
s »klerikalno« stranko, toda mi bomo tako
dolgo delali, dokler ne bomo videli, da je
naš kmet, delavec, naše ljudstvo zmoglo.

**Hočemo samoupravo, to je: svojo zbornico, lastno po-
stavodajo, ljudstvu odgovorno vlado in ljudsko uradništvo.**

prevzeti samo vajeti v svoje roke. Mi se ne bomo umaknili, dokler se ljudstvo ne bo zavedlo, dokler je nevarnost, da ga spravijo na napačno pot liberalci. Ko bo to, bomo prvi, ki se bomo umaknili k izvrševanju dušnega pastirstva v miru. Te besede se danes že uresničujejo. Danes stopa na plan kmetstvo in delavsko ljudstvo samo. (Viharno pritrdjevanje.) Toda s častjo ste prevzeli tudi delo. Pojdite od hiše do hiše, od kraja do kraja, č. se ne bo reklo, da znamo samo kritikovati. Ne zmenite se za napade od nasprotne strani! Stavimo svojo dolžnost za lastno našo korist in vsega ljudstva! Na delo za dobro stvar! (Veliko dolgotrajno odobravanje.)

Kandidatje Ljudske Stranke

Nato so se določili kandidatje SLS za volitve v konstituanto.

A) Za Kranjsko.

I. Kandidatje s splošnimi pogoji.

1. Janez Brodar, posestnik v Hrastju pri Kranju. (Nosilec liste.)
2. Josip Gostinčar, minister na razpoloženju, Ljubljana.
3. Josip Nemanič, posestnik v Zlebeju pri Metliki.
4. Janez Stanonik, posestnik v Horjulu.
5. Karol Skulj, župnik v Dolenji vasi pri Ribnici.
6. Janez Štrcin, posestnik v Kaplji vasi pri Komendi.
7. Anton Lampret, posestnik na Muljavi pri Krki št. 17.
8. Franc Kobal, posestnik v Gabrielah pri Tržišču.
9. Josip Poznič, posestnik, Gradiše pri Lukovici.
10. Anton Marinček, zasebni uradnik v Ljubljani.

11. Ivan Rakoše, posestnik na Strazi pri Novem mestu.

12. Janez Flinžgar, posestnik na Breznici na Gorenjskem.

II. Kvalificirani kandidatje.

1. Anton Sušnik, profesor v Ljubljani.
2. Dr. Franc Kulovec, tajnik SLS v Ljubljani, ali Franc Smodej, urednik »Slovenca« v Ljubljani. Zbor zaupnikov prepusti izvršilnemu odboru stranke, da odloči med tema kandidatom.
3. Dr. Andrej Gosar, poverjenik na razpoloženju, Ljubljana.

Kot namestniki:

1. Dr. Janko Brejc, predsednik deželne vlade.
2. Ivan Dolenc, profesor v Ljubljani.
3. Ing. Dušan Srnc, poverjenik za javna dela, Ljubljana.

B) Za mesto Ljubljana.

1. Dr. Andrej Gosar, poverjenik na razpoloženju v Ljubljani. (Nosilec liste.)
2. Ivan Ogrin, stavbeni mojster v Ljubljani.
3. Srečko Žumer, stavec v Ljubljani.
4. Dr. Vinko Gregorič, primarij v Ljubljani.

C) Štajersko in Prekmurje:

1. Kandidatje s splošnimi pogoji (po abecednem redu):
 1. Roškar Ivan, posestnik in minister na razpoloženju, Sv. Jurij v Slov. goricah. (Nosilec liste.)
 2. Černež Karol, župan in mlinar, Fram pri Mariboru.
 3. Keše Stanko, rudarski strojnik, Trbovlje.
 4. Krajnc Martin, župan, Velika Pirešica.

5. Krepek Anton, delavski tajnik, Maribor.

6. Meško Anton, posestnik, Lahonci (Ptujski okraj.)

7. Pinterič Ljudevit, posestnik, Belčinci. (Prekmurje.)

8. Pišek Franc, župan in poslanec, Orehovavas pri Mariboru.

9. Pišek Jožef, posestnik, Medlog pri Celju.

10. Pušenjak Vlado, nadrevizor, Maribor.

11. Steblovnik Martin, posestnik, Šmartno ob Paki.

12. Škoberne Jožef, posestnik, Dovško, Rajhenburg.

13. Vrečko Jakob, župan, Ponikva ob juž. žel.

14. Vrečko Martin, posestnik, Žeger, Kozje.

15. Zebot Franjo, posestnik, Maribor.

16. En kandidat za Prekmurje se še določi.

II. Kvalificirani.

1. Dr. Anton Korošec, minister.
2. Dr. Josip Hohnjec, državni poslanec.
3. Dr. Fr. Jankovič, minister na razpoloženju.
4. Dr. Josip Leskovar, odvetnik in vladni komisar, Maribor.
5. Dr. Anton Ogrizek, odvetnik.

Namestniki.

1. Profesor Ivan Vesenjaka, državni poslanec.
2. Dr. Alojzij Juvan, odvetnik, Maribor.
3. Dr. Andrej Vebke, odvetnik pri Sv. Lenartu v Slov. goricah.
4. Dr. Anton Jerovšek, ravnatelj tiskarne, Maribor.
5. Dr. Karol Verstovšek, poverjenik.

Najdražja reč na svetu je slaba uprava. Najslabša uprava pa je centralistična. Slovenski kmet to že danes bridko skuša. Zato proč s centralizmom.

Stena je padla.

V eni zadnjih števil »Domoljuba« smo v članku: »Zadnja stena pada« na podlagi premnogih dejstev izrekli domnevo, da se je samostojna kmetijska stranka popolnoma udejvala svobodomiselnih, kapitalističnih in strogo centralističnih liberalnih strank.

Liberalna »Domovina« št. 115 sedaj to našo domnevo ravno z ozirom na naš članek odkrito priznava. Takole piše: »Enotna in združena fronta naprednih volilcev po kmetih pomenja poraz farovške stranke.« In nadalje: »Mi pa pravimo, da to ni nič novega, ako se za volitev ... gotove stranke med seboj dogovoré v svrhu večjega volilnega uspeha proti skupnemu nasprotniku.

Sedaj so torej samostojneži, ki »varujejo verski čut slovenskega ljudstva« in najhujši sovražniki katoliške misli med se-

boj v najtesnejšem objemu proti »skupnemu nasprotniku«, Ljudski stranki, katere odločno poudarja, da morajo v javno upravo in državno postavo dajati prodreti načela o krščanski pravičnosti in ljubezni.

»Kmetijski list« se bo v odgovor na naše besede zaletel v indijske dervise in fakirje, ki zapeljujejo Evine hčerke (tako namreč nazivlje poštene katoliške duhovnike) in Marijine »device«, za katere so samo burkije in kuhalnica, kakor pravi.

Iz zadnjih števil »Kmetijskega lista« in »Domovine« je posneti, da bo liberalni volilni manever takle:

Liberalna stranka bo vrgla kar trojen trnek pri volitvah: meščansko-liberalnega (JDS), kmetijsko-liberalnega (SKS) in delavsko-liberalnega (narodno-socialna stranka). Meščansko-liberalni trnek bo imel za vabo dr. Žerjava, duševnega vodjo vseh treh liberalnih strank, samostojni pa bodo

kandidirali nekaj kmetov ter kakor se sliši, liberalne doktorje, na katere so že pred nedolгим časom klicali prokletstvo.

Tako so samostojneži vrgli za plot zopet eno svojih osnovnih zahtev: kmet kmeta. Njihovo geslo je sedaj: Kmet doktorja.

Kako se vrše shodi in sestanki?

Po § 4. shodnega zakona so shodi volilcev o ddnem razpisu volitev, kjer se ima govoriti z ozirom na volitve — če niso pod milim nebom — popolnoma prosti. Ti shodi ne spadajo med določbe shodnega zakona. Za take shode n. pr. ne velja, da prihajajo nanje odposlanci političnega oblastva, ki jih tudi razpustiti ali sicer ovirati ne morejo.

Shod se lahko skliče: 1. kot javen in vsakomur pristopen, 2. kot javen, a ome-

en na somišljenike ene stranke, na člane take organizacije, 3. kot omejen le na vabljenе goste.

Od sklicatelja zavisí, če hoče, da se voli predsedstvo. Sklicatelj določi rediteltje. On daje ukaze glede reda na zborovanju, če pa se je volil predsednik, jih daje ta. Kdor se upre sklicatelju, predsedniku ali reditelju, zagreši prestop, za katerega ga glavarstvo kaznuje z globo do 200 kron.

Kdor se neupravičeno udeleži zborovanja, ki je omejeno na vabljenе ali na določeno skupino volilcev, in ga vkljub pozivu ne zapusti, se kaznuje z globo do 200 kron.

Kdor pa prepreči zborovanje volilcev (bodisi javno ali ne), s tem, da vanj vdere da izrine navzočne ali da se s silo upira formalnim zaukazom rediteljev, n. pr. da ima iti ven, se kaznuje od sodnije z zapornim od enega tedna do treh mesecev. Če pa se je to zgodilo po dogovoru več oseb, ga kaznuje strog zapor do šestih mesecev.

Deželna vlada je glede shodov odredila to-le:

Shodi volilcev, ki se vrše samo zaradi dogovorov za volitve v ustavotvorno skupščino, se smejo prirejati brez predhodne prijave pri pristojnem političnem oblastvu, ako se ne vrše pod milim nebom.

Najpotrebnejše!

Naši voditelji in zaupniki po deželi naj sklicujejo po vaseh zaupne sestanke, kjer naj se govori zlasti o sledečem:

1. o delu Slovenske ljudske stranke (Glej št. 41 Domoljuba in Brodarjev govor v današnjem Domoljubu).
2. razložite volivni proglas SLS.
3. o samoupravi, ki jo zahteva slovensko ljudstvo (glej današnji Domoljub).
4. važnost volitev. Za pristaše SLS velja volilna dolžnost.
5. način volitev.
6. agitacija.

Na pomoč našim fantom!

(Dopis z dežele.)

Od vseh strani se čujejo pritožbe radi slabega ravnanja z vojniki. Od nekaterih krajev prihajajo še celo obupni klici, da se naj položaj izboljša za naše fante, ker drugače ne bodo mogli prestati težke dobe, odmerjene jim pri vojaki.

Hvale vredno je, da se je dovolilo tistim fantom, ki so lansko leto služili, da se jim všteje odsluženi čas v službeno dobo. Kaj pa tisti, ki so bili v italijanskem ujetništvu čez dve leti, ali se naj za te

nič ne stori? Tudi za te bi bilo pravično, da se jim skrajša službena doba za toliko časa, kolikor so bili v ujetništvu!

Dolžnost Kmetiskih zvez je, da naj se vojaštvo zniša na najpotrebnejše število, ki je potrebno za vzdrževanje reda, da se naj kolikor mogoče vojaška službena doba skrajša; da naj se kar največ mogoče za fante, ki morajo služiti, skrbi, da bodo dobivali dobro in zadostno hrano in obleko; da jih ne bodo trpinčili; da naj se odpravi čezmerno ekserciranje; da se odpravi po vojašnicah surovost in podivjanost in naj se vpelje prepotrebna izobrazba, ki je primerna njim stanu. Zato vsi na delo, da se pomaga našim fantom do zboljšanja, ki ga nestrpnost pričakujejo!

Opomba uredništva. Zalostno je, da se mora Slovenska ljudska stranka sama in edina boriti zoper neznosne razmere, v katerih se nahajajo mnogi naši fantje pod jarmom najkrutejšega militarizma. Še pet drugih strank je na Slovenskem, ki samo divje kriče, da ga ni hujšega sovražnika Jugoslavije kot je klerikalizem, toda kadar naši ljudje trpe, je klerikalizem edini, ki se zanje vleče vse druge stranke, ki nimajo nujnejšega dela kot udrihati po duhovniku in razširjati podivjano svobodomiselstvo.

Za katoličana velja 28. novembra volilna dolžnost!

Razgled po svetu.

ITALIJA.

Italija še vedno trpi na notranjih krizah. Močno je namreč doli razširjen boljševiški dah. Kmetje kar na svoje roke dele zemljo veloposelnikov. Delavci neprestano vprižarjajo nove stavke in nemire. Komunisti agitirajo za razveljavitev. Vlada je videti brez moči. V zadnjih dneh je šele nastopila malo odločnejša in zaprla par urednikov in revolucionarjev. Vlada sama nima preveč trdnih tal. To je tudi vzrok, da je režim vladarskega vprašanja za nekaj časa zopet v vodo padel. Sedanji ministriški predsednik Zolli se boji nacionalistov, ki bi radi celo Jugoslavijo priključili in si ne upo prišli pogajanj. D'Annunzio na Reki in polkovnik Mille v Dalmaciji sta že pripravljala pogrome proti Jugoslovancem, če bi za Lahe pogajanja slabo izpadla. No, ker teh še ne bo, tudi pogromi za enkrat izostanejo.

NEMSKA AVSTRILIJA.

Ker se jugoslovanske čete po dovršenem glasovanju na Koroškem zopet zasedle pas A, se je Avstrija pritožila pri veselih in dosedaj, da so se morale naše čete umakniti. V Beogradu kaže delajo na to, da vesele glasovanja ne bi priznale, če bi se Avstrija hotela združiti z Nemčijo, ker so pridivci glasovali za Avstrijo in ne za Nemčijo. — Ta teden so imeli tudi državnozbornske volitve. Krščanska socialna stranka je sijajno zmagala. Od 175 poslancev jih je dobila 82. Pravijo, da bo sedaj sama prevzela vlado. Stranka je prijazna Habsburžanom in bo menda skušala vpostaviti monarhijo. Pri tem jo podpirata zlasti Madžarska in Francija.

GRČIJA.

Kralj Aleksander je še vedno bolan, a po novjših poročilih se mu obraca na bolje, dočim so nekateri listi poročali, da se je hudi najhujšega. Tudi on goverili, da je bil kralj zastrupljen, in sicer po pristavi Venizelosovih. Kraljeva bolezen je bila za Grško važen dogodek, ker se je bilo bati, da v slučaju smrti nastanejo resne notranje boritve.

RUMUNIJA.

Kakor cel svet tako tudi Rumunijo boli ali manj pretresa delavsko gibanje. Železnice so namreč pričeli stavkati in vlada je takoj vpoklicala vse vojaški dolžnosti podvržene železničarje. — Min. predsednik Take Joneanu namerava priti po dokončanih pogajanjih Jugoslavije z Italijo v Belgrad. No, morda bo še dolgo čakal. — Rumunska princesinja Elizabeta se je poročila z bivšim grškim prestolonaslednikom Jurijem.

ČESKOSLOVAŠKA.

Vsak ima svoje težave. Čehi bi radi izvažali industrijske izdelke, a jih nimajo kam, in uvažali poljske prideleke, pa jih nimajo od kod — vsaj peceni ne. Obljubljena dežela zanje bi bila ravno Rusija, če bi bil tam enkrat vpostavljen red. Rusi namreč potrebujejo ravno tega, kar imajo Čehi napredaj in kar Čehi potrebujejo, bi potem lahko dobili v obilni meri v Rusiji.

NEMČIJA.

Nemčija dela na vse kriplje, da se reši iz težavnega položaja, a prevelika bremena, ki jih ji je naložila antanta, ji ne puste do zdravega razvoja. Zlasti jo tare finančno vprašanje. Zakaj, kakor drugod imajo tudi v Nemčiji premalo zlata in preveč papirja. Da se rešijo, se z vso resnostjo pečejo z dalekosežnimi načrti. Hoče se jim dela. Zato odklanjajo vsak boljševizem in se tudi dva odposlanca moskovske vlade odpovedali domov v blaženo Rusijo.

POLJSKA.

Na Poljskem so imeli pred kratkim volitve. Najmočnejša je stranka, ki ima za glaven program agrarno reformo.

Proti generalu Zeligovskemu, ki je zasedel Vilno, vlada še sedaj ni nikdar ukrenila. Francija in Anglija ji zato pretita z ostrejšim nastopom. — General Wrangel je v boju z boljševiki pridobil novih uspehov. Končno pa je Poljska dne 18. okt. ob 12. uri ponovi ustavila vse vojne operacije proti Rusiji.

RUSIJA.

Iz Rusije prihajajo važne žalostnejša poročila. Vse vesti potrjujejo dejstvo, da je ni na

svetu bolj nasilno in krivično vlada kot je vlada boljševikov v Rusiji, pa tudi ne bolj neumnost. Upamo, da ruski narod kmalu obratni z njo. Splošna lakota in revščina se naseljuje po vaseh in mestih. Zato vse bolj iz Rusije, kdor le more. V Petrogradu, kjer je bilo še leta 1917 2 in pol milijona prebivalcev, jih je danes le še pol milijona. Tudi boljševiki zelo razsutojajo. Boljševiška organizacija je v razpadu, kol poročajo mednarodne osebe v stranki sami.

FRANCIJA.

Francija pravi, rida in popravi, kar je vojska uničila. Sedaj je popravila velike množine železnih kolov in skore vse tovarne v opustošenem ozemlju. Ji je pač lahko z nemškimi denarjem in nemškimi delavci. Tudi belganci iz imenovanih ozemelj se so vrnili domov. Njen izvoz je večji kot uvoz, kar ima izjemna bogastva v novih kolonijah.

ANGLIJA.

Delavske masne gibanje v Angliji narašča. Sedaj stavka že nad en milijon premogarjev. To pa slabo vpliva na vso industrijo, ker so tvornice valed pomankanja premoga prisiljene ustaviti delo in so odgustile delavce. Zato narašča število breddelnih, ki so se pričeli demonstrirati po raznih mestih. V Londonu je prišlo celo do spopadov. Vlada je bila sploščka trda, sedaj je pa že bolj mehka. Premogarjem se so namreč pridružili tudi železnice, tako, da ves promet počiva. — Na Irskem še vedno ni mira. V Dublinu so Irski razsoda vneli v arzenal in odnesli velike množine orožja.

AMERIKA.

Amerikanci bodo imeli dne 2. novembra volitve novega predsednika. Nastopila zlasti dve stranki, katerih je ena bolj prijazna Jugoslovancem — tej pripada tudi Wilson — druga pa Italijanom. Ves volivni boj se suče okrog dveh točk: okrog jadranskega vprašanja in okrog zveze narodov. Morda je to tudi eden izmed vzrokov, zakaj da Italija odlašala popenjanja z Jugoslavijo.

Tedenske novice.

Jugoslavija.

j Vseh volišč na Kranjskem bo 196, na štajerskem pa 260. Svoj čas so bila volišča v vsaki občini, sedaj pa seveda povsod, tako tudi tukaj prav po balkansko napredujemo.

j Nevarno gibanje. Na Hrvaškem se vedno močnejše pojavlja gibanje, ki je naravnost protidržavno in zna v doglednem času državo razbiti. Nam Slovencem to ne more biti vseeno, zakaj, čeprav se nam sedaj godi slabo, bi z razbitjem Jugoslavije prišli z dežja pod kap. Kriv tega gibanja je kruti centralizem, ki ga je uvedla v Jugoslaviji liberalna stranka in ki hoče ljudi pridobivati z batinami, puškinimi kopiti, neznosnimi davki in z zatiranjem vseh ljudskih pravic. Zato proč z liberalizmom — pa naj bo ta meščanski ali samostojno-kmetijski!

j Kdor pride v Belgrad, mora plačati za vsak dan svojega bivanja v mestu 10 dinarjev. Kakor vidimo, gospodje vse narede, da nam priljubijo stolno mesto.

j Italija in južna železnica. Akcije juž. železnice so zadnji čas na dunajski borzi neprimerno rastle. Prvega oktobra so stale 1510, 15. oktobra pa že 2210. Vzrok temu je iskati v velikem zanimanju, katerega kažejo italijanski finančni krogi za akcije te družbe. Jasna je namera Italijanov, da združijo v svojih rokah kar največ akcij, da omogočijo načrt italijanske vlade, ki hoče dobiti južno železnico v svojo oblast. Interes naše države zahteva, da ta namen italijanske gospodarske politike preprečimo in da pridejo proge južne železnice po našem teritoriju v oblast naše države. — Interesi naše države marsikaj zahtevajo, toda kot ponižni in pokorni otroci se uklanjamo brezpogojno udarcem naših zaveznikov antante.

Politične.

p Smešnica. »Kar se je za kmeta zgodilo, vse je izvedla JDS (liberalna stranka),« tako piše zadnja »Domovina«.

p Narodna socialna stranka, delavski privesek liberalne stranke, je imela dne 17. t. m. shod zaupnikov in je postavila za vsa tri slovenska okrožja svojo kandidatno listo.

p »Prebujeni katoliki« na kmetih vidijo v sedanjih Kristusovih naslednikih (papež, škofje in duhovniki) prave antikriste, pravi »Domovina« (št. 115) iskrena prijateljica Samostojnih. Ti prebujeni katoliki so menda tisti voditelji Samostojne kmetijske stranke, ki nikdar v cerkev ne gredo z dr. žerjavom na čelu.

p Narodna nesreča. Svobodomišelnja »Domovina« št. 116, opisuje kot veliko narodno nesrečo, da so pred tisoč leti Slovenci zapustili poganstvo in pa da so pred tremi stoletji, ko je so nas Nemci hoteli podjarmiti s protestantizmom, ostali katoličani. Znovič poudarjamo, da se »Domovina« in »Kmetijski list« tiskata v isti tiskarni, da »Domovina« z isto vnemo, kakor se zaganja v katoliško vero, hvali Samo-

stojno kmetisko stranko, ki na papirju »čuva verski čut slovenskega ljudstva«.

p Čeden »samostojnež«. »Kmetijski list« se baha, da je bivši predsednik jugoslovanske glasovalne komisije na Koroškem, ki je pustila nemškega volka v slovensko Koroško, srbski samostojnež. No, čednega pristaša imate. Če bi bili mi tako hudobni kot je »Kmetijski list«, bi rekli, da so samostojneži krivi nesreče na Koroškem.

Domače novice.

d Okrajna Kmetiska zveza za ljubljansko okolico ima v nedeljo, dne 31. t. m. po popoldanski službi božji v Šent Vidu nad Ljubljano v cerkveni dvorani važno sejo, katere naj se gotovo udeležijo brez izjeme vsi odborniki. Za OKZ: Silc, načelnik.

d »Lemenatarske coprnije in kunšti« imenuje »Domovina« katoliške obrede. Ista »Domovina« prinaša navdušeno poročilo samostojno-kmetijskega shoda iz Žužemberka ter zagovarja zvezo s Samostojnimi. »Kmetijski list« pa še vedno »vero brani« proti duhovnom, ki jo, kakor pravi, hočejo uničiti.

d Izstopil je iz katoliške Cerkve vodja kroparskih komunistov in socialistov dacear Josip Piškur. Mi to popolnoma razumemo, ne razumemo le tistih še vernih ljudi na deželi, ki podpirajo socialiste ter komuniste in berejo njihove časopise.

d Socialisti branijo vero, tako je svoj čas zapisal »Ljudski glas«, ki lovi med kmeti pristašev za svojo protikmetisko in protiversko socialistično stranko. Dne 19. oktobra pa se je socialistični voditelj Anton Kristan poročil z neko gđc. Schullerjevo. Poroka pa ni bila cerkvena, temveč poročil jih je kar na magistratu uradnik dr. Zarnik. »Ljudski glas« naj vendar pove, za kakšno vero se potegujejo socialisti. Menda za tisto: in nonune patre, vzemjo na kvatre, če drugo dobiš, pa to zapustiš.

d Ker pišemo članke proti militarizmu in proti trpinčenju naših fantov pri vojaki, nam odgovarja liberalno »Jutro«: Z gnusom mora vsak pošten narodni človek opazovati početje stranke, ki s psovanjem na našo narodno vojsko spodbuja zadnjo avtoriteto države. Seveda, liberalci lahko tako govore, ker sploh k vojakom ne gredo in doma verižijo in odirajo. »Jutro« tudi vedno hvali samostojneže in se tiska v isti tiskarni kot kmetijski list.

d Koroška občina Jezersko, ki pripada Jugoslaviji, je pridržana okrajnemu glavarstvu v Kranju.

d Za župana v Žužemberku je bil ponovno izvoljen g. Vehovec. S tem mu je ljudstvo dalo zadoščenje za podlo in krivic polno preganjanje od strani liberalnih dobičkarjev in verižnikov.

d Umrl je v Šmartnem pri Litiji 80 let star, daleč na okoli znani klobučar Lovro Porenta. Bil je pošten, katoliški mož.

d Umrla je v Trojanah zgledna krščanska mati Marija Novak p. d. Orankarjeva mama. N. p. v. m.!

d Najhujša trošarina za naše prebivalstvo je vsekakor drago tožarenje za prazen nič. Kdor ima priliko opazovati vsak dan procesije proti sodni palači, si

lahko napravi sliko, koliko denarja naši ljudje zatožarijo, koliko časa zamudijo! Vsi sodni in odvetniški turifi so se postoterili, sedaj se bodo znova podražili stroški, toda število tožb gotovo vse to ne zmanjša.

d Poziv konkurznim upnikom Glavne posojilnice. Novembra meseca t. l. se bo izplačala prijavljenim upnikom Glavne posojilnice v Ljubljani 8% kvota svojčas likvidirane glavnice. Vsi upniki, ki so tekom časa spremenili svoj naslov, se s tem pozivljajo, da prijavijo svoj sedanj naslov obenem z navedbo štev. vlozne knjižice najkasneje do 2. novembra 1920 namestniku upravitelja konkurzne mase dr. Otonu Fettichu, odvetniku v Ljubljani, Sodna ulica št. 11. — Oni upniki, ki so svojčas prijavili svoje terjatve po kakem denarnem zavodu (hranilnici ali posojilnici), pa so med tem vzeli svoje knjižice nazaj, naj vpošljejo na gorenji naslov potrdilo dotičnega denarnega zavoda, da so upravičeni dvigniti konkurzno kvoto in naznanijo tudi svoj natančni naslov ter številko vlozne knjižice.

d Nož vedno bolj vlada med fanti, ki se vsled vojske in svobodomišelnih agitacij liberalnih in socialističnih strank vedno bolj odtujujejo verskemu življenju. Dne 17. t. m. je Josip Brecljnik iz Dravlj sunil z nožem svojega znanca Ivana Pokorna tako, da je le-ta umrl.

d Pogorela je dne 12. oktobra vas Volče v župniji Košana. 14 posestnikom je pogorelo prav vse: hiše, gospodarska poslopja, vozovi, oprava, vsi izdelki in 4 prašiči. Nekateri so rešili samo obleko na sebi. Ogenj se je nagloma razširil, ker je pihala huda burja, in vse uničil. Par dni preje, v soboto, dne 9. oktobra, pa smo imeli ogenj v vasi Kal v isti župniji, kjer je pogorelo 5 siromakom tudi prav vse. — Ljudstvo je zelo preplašeno, posebno ker je v obeh slučajih bil vzrok ognja, kakor se domneva, razbrzdanost mladine.

d Oglej si, kam se vležeš! V Žejah št. 13, občina Moste pri Kamniku, je šel dne 15. oktobra letos 21letni posestnikov sin Vincenc Lap spat in se je vlegel na posteljo, na kateri je bil nož, ki se je fantu zadril v trebuh. Smrtno nevarno ranjenega Lapa so prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

d Samomor je izvršil 64 letni Jožef Rožun iz Št. Jurja p. Litiji. Dal si je priležnost v sobo tlečega oglja, zaprl okna in vrata, se vlegel na posteljo in za nekaj minut zaspa.

d Cesta proti Dobrovi in Brezjam je nevarna. Večkrat so se zgodili že napadi. Zadnji čas sta napadla dva moška mesarskega pomočnika Albina Jeraja, ki se je peljal s kolesom na Brezje po vola. Roparja sta napeljala žlico čez cesto, kolesar je padel, nato sta skočila iz gozda. Toda kolesar je bil urnejši, hitro se je pobral, sedel na kolo ter ušel.

d Velik požar je v nedeljo 17. oktobra v par minutah uničil celo vas Osojnik pri Semiču. Ostale so od trideset samo štiri hiše. Zgorelo je nekaj živine, skoro vsa obleka, živež, gospodarsko orodje; ker so bili ljudje ravno pri veliki maši; je bila vsled suše v petih mi-

mutah vsa vas v plamenu. Zažgali so otroci.

d **Nesreča v Dolskem.** Krojaški pomočnik Viktor Cimerman se je vračal ob 11. uri ponoči z neke veselice v Dolskem domov v Spodnji Kašelj, kjer je stanoval. Ko se je vozil z brodom čez Savo, je padel nekemu Cimermanovemu tovarišu klobuk v Savo; Cimerman, ki je to videl, je lezel ob kraju

broda držeč se za ograjo, da bi pobral klobuk, toda, ker je brodnik pozabil zapreti brodno ograjo, mu je opore zmanjkalo in je padel v Savo ter utonil.

d **Za praznik Marijinoga Spodetja** dobila primerno igrice za dekliške odre naših Marijinih druš, ako kupiš Sardenkove: Nedeljske ure na društvenih odrih. Knjižica stane 15 K, 7 izvodov 95 K; naroča se v Krekovi prosveti v Ljubljani.

d **Geometrija** od Josipa Mazija je izdala Jugoslovanska knjigarna. Je pisana za dijake

nižjih razredov srednjih šol, pa bo zanimala tudi druge, ki imajo že nekaj soli v glavi in se radi pečajo s številkami, merjenjem in risanjem. Stane 30 kron.

d **Izgubila** se je na smajni dan sv. Terezije v Kamniku večja vsota denarja. Najditelj se prosi, da prinese vsoto proti dobri nagradi Mariji Plevel, Zalog št. 44 pri Komendi.

d **Iz Ruskega ujetništva** se vračajoče prosil Janez Bregar iz Leše št. 20, p. Sava pri Litiji, naj mi poročajo, če kdo ve kaj o mojem sinu Alojziju Bregar, roj. 1892, ker se nahaja že 4 leta v ruskem ujetništvu; pisal že ni 2 leti.

Krščanska žena, v boj za svoje pravice! Brezverska šola ti hoče pokvariti otroke, razporeka te hoče ureči iz družine. Delaj na to, da grede vsi krščanski volilci 28. novembra na volišče in glasujejo z volilno kroglico za krščansko Slovensko ljudsko stranko.

Gospodarstvo.

Gospodarski in tržni pregled.

g **Izvoz žrebet.** Naši konjerejci priredijo vsako leto mnogo žrebet, ki jih ne morejo doma porabiti in ki so se vsled tega že od nekdaj izvažala. Ta izvoz v zadnjih dveh letih ni bil dovoljen in naši konjerejci niso vedeli, kam z žrebički. Konjerejci, konjerejski odseki, posebno pa poverjenstvo za kmetijstvo se je mnogo trudilo, da bi se izvoz dovolil, toda še-le sedaj se je dovolil izvoz za 2500 žrebet iz Slovenije v inozemstvo. Izvoziti se bo smelo 500 glav rojenih leta 1918, 1000 rojenih leta 1919 in 1000 iz leta 1920. Žrebički morajo biti moškega spola belgijske ali norijske (mrzlokrvne) pasme. Izvažali se bodo konji le preko carinarn v Mariboru in Borovnici, kjer jih bo pregledal državni živinozdravnik. Da se je doseglo vsaj to dovoljenje, je v prvih rsti zasluga g. Jakoba Jana, poverjenika za kmetijstvo, ki se ni dal oplašiti in je dosegel vsaj deloma uspeh.

g **Razdelitev sladkorja.** Finančni minister je imel posvetovanje z ravnatelji vseh naših tvornic sladkorja. Pri tej priliki se je sklenilo, da se ustanovi konzorcij, ki bo izvedel pravično razdelitev sladkorja, bodisi izdelanega v naših tvornicah, bodisi uvoženega iz inozemstva.

g **Vinske cene rastejo** od tedna do tedna. Pod 16 K se že težko kupi; za dobro in posno brana vina se plačuje že do 20 K; za sorte pa celo do 24 K. Vzrok tem vinskim cenam so: ogromni pridelovalni stroški za blago, prazne kleti, pčla bratva, izvrstna kakovost.

g **Cene v Sarajevu za 1 kg:** moka 0 15 K 50 v, moka za kruho 14 K 50 v, moka za kruh 13 K, fino olje liter 68 K, petrolej kilogram 30 K.

g **S trga v Kragujevcu (Srbija).** Goveja živina kg žive vage 3—4 din. Cene svinjam so zmerne, celo nizke. Ovce kos 100—200 din. Volne zelo dobre vrste je bilo dovolj in so jo plačevali 20—24 din. za kg. Cene pšenice za 100 kg je poskočila od 180 na 200 din. Pričakujejo, da cene pšenice v kratkem padejo. Orehi so dobro dozoreli in stane kg 2 do 3 din.

g **Tržne cene v Vel. Bečkerekcu (južna Ogrska)** za 100 kg: pšenica 880 K, stara koroza 320 K, nova koroza 250 K, ječmen 480 K, oves 260 K, krompir 150 K, čebula

280 K, fižol 300 K, Zelje kg 4 K, moka 12 kron 30 vin. do 14 kron, kruh 13 K, kg ovčjega mesa 10 K, liter vina 12 do 14 K.

g **Tržne cene v Skoplju (Macedonija)** za 1 kg: pšenica 2.60 din., rž 1.60 din., koroza 1.70 din., ječmen 1.50 din., oves 1.25 din., pšenična moka 3.20 do 3.40 din., koroza moka 2 din., debeli fižol 4 din., drobnji fižol 2.50 din., navadni sir 20 din., svinjsko meso 12 din., goveje meso 12 din., mast 18 din., ovčje meso 10 din., špeh 15 din., sol 2.50 din., sladkor (prah) 22 din., sladkor v kockah 23 din., vino liter 11 din., žganje liter 20 din., kubični meter drv za kurjavo 85 dinarjev.

g **Svinjski sejm v Mariboru.** Na svinjski sejm v Mariboru je bilo prignanih 270 svinj. Kupčija je bila živahna. Za 1 kg žive teže so plačevali po 26 do 30 K. Večina prodanih ščetinarjev je bila odpeljana v Gornjo Dravsko dolino in na Pohorje.

g **Razstava kokoši iz mariborskega okraja,** združena s predavanji strokovnjakov, so otvorili v soboto 23. t. m. v Mariboru. Za najlepše živali dobe kmetovalci nagrade. Tudi pri nas v Ljubljani bi bilo treba prirediti razstavo perutnine; saj je že dolgo časa ni bilo.

g **Živinski sejm v Osjeku (Slavonija)** je bil zelo slab kljub temu, da je bilo veliko živine, ker so bile cene previsoke.

g **Pazimo na letošnja vina!** Letošnja bratva se je izvršila večinoma v izredno toplem vremenu. Toplomer je kazal v času od 20. do 30. septembra okrog 20 do 25 stopinj C. Zato je vino že vrela takorekoč »v puti«. Kdor je bral dva dni na eno prešo, bo potrdil dejstvo, da je prejšnji dan nabrano grozdje zavrelo v košu. Zato bo letošnje vino tudi hitro odvrelo, ker so dani vsi pogoji. Treba bo, da se vino takoj po končanem burnem vretju dopolni in da pazimo, da ne pride preveč z zrakom v dotiko. Izkušnja in raziskavanja namreč kažejo, da so v takih slučajih tudi kislavne bakterije v moči in da začnejo takoj po vretju razkrajati alkohol, posebno kjer ni na razpolago potrebnih priprav za vrenje mošta. S pravilnim dopolnjevanjem se bomo tudi obvarovali pred »visoko barvo« vina. Leta 1917. je mošt kazal iste stopnje sladkorja, toda brali smo dokaj pozneje in pri dokaj nižji toploti. Letos bo tudi glede pretoka drugi »termin«, kakor navadno.

g **Cene železa** so pričele padati na

Francoskem. Pravijo, da je temu vzrok pocenitev koksa. Ravno tako so padle cene angleškega in ameriškega železa. Vsled tega se računa s padanjem cen nemškega železa.

g **»Adresar za Slovenijo«**, katerega že težko pričakujejo vsi, posebno pa industrijski in obrtniški krogi, je že v tisku in izide tekom prihodnjega meseca. Knjiga bo imela bogato vsebino in bo nučila vsakemu brez ozira na stan in poklic zlasti pa kupčijskim in obrtniškim krogom splošno sliko našega gospodarskega razvoja in bo pokazala vsakemu pot in možnost uspešno oddajo svojega blaga in pa nabavo njemu potrebnih predmetov ter se vsem krogom toplo priporoča. Knjiga lično vezana stane v prednaročbi 240 K proti takojšnjemu predplačilu 120 K in se naroča pri uredništvu Adresarja, Cankarjevo nabrežje št. 5.

Naši grobovi.

Dan umira nad grobovi,
noč se plazi nad prepadi...
Plakanje zvonov utihne,
zdajpazdaj kak list še vzdihne
kakor v sanjah v pomladi...
Mrtvih noč. — Zari v daljavi
ob Tilmentu, ob Piavi,
ob Adiži in ob Soči
lučic sto oko razloči,
in Karpati
svetijo se kakor zlati.
Bajno tiho Dnjester teče,
kalna voda v njem leskeče;
sveti se deroča Drina,
lesketa zelena Sava,
Lovčena rujave stene
zde se kakor pozlačene;
in samotnih brd vrhovi
so ozaljšani s kresovi,
ki čarobno plapolajo. —
Nočne sapice pihljajo,
li ne bodo ugasnili?
Nikdar, nikdar! Ti kresovi
naših dragih so grobovi,
naš spomin prižgal jih je nočoj.
Naše misli krožijo nad njimi,
od ljubezni in sočutja gnane,
naše želje se ob njih topé. —
Oj Karpati, Kras in Bukovina,
kraj groze, bridkega spomina,
posejani z našimi grobovi!

Limbarski

Dopisi.

RADOMLJE.

Inauguracija ali slovesna izročitev zvonov v cerkvene namene. Potem ko je vojna furija toliko zvonov pobrala po naši širji in ozi domovini, so mnogi zvoniki ostali ali skoro prazni, ali so si župljani nabavili »železne«, čele ko se je poglobil boji vihar, so se zopet začeli oglašati — seveda v redkih vrstah — milodoneči bronasti zvonovi. Med temi redkimi zvoniki je bil tudi naš radomljski osrečen in ustavljen meseca avgusta letošnjega leta z dvema bronastima pevcema; ali naši vrli občini to ni bilo dovolj. Na vsak način je hotela, da se pridruži dvema še tretji pomočnik, — glasnik naših čustev. Dasi je že za prva dva zvonova romala ogromna vsota livarju v Ljubljano, vendar je jela izredna požrtvovalnost naših ljudi nabirati še za tretji zvon v teži 1060 kg; kajpak vsota 140.000 kron, še ni doslej zložena. Radi tega vabimo na zahvalno nedeljo vse vaščane domače in sosednje, da pridejo v Radomlje in da od blizu poslušajo milo petje ubranih trojčarjev — Marjeta, Iridon, Uršula — ter da v to svrhu pokrija zadnje dolgovane vsote po mogočnosti soselejejo pri cerkvenem opravilu pri jutranji (ob pol 7. uri) in pozni sv. maši (10. uri). Vsem dobrotnikom pa še vnaprej tisočero Bog plačaji!

CERKLJE PRI KRANJU.

Nova luč v obliki komunizma je posvetila po naši fari. Prižgal nam jo je znani Avmanji študent. Ne čudimo se temu — tega opravila se je naučil v Rusiji pri ruskih boljševikih. Tam je bilo namreč vse bolje kot v Jugoslaviji. Ako ti je bila kaka stvar všeč, si ji kar s seboj rekel — pri nas smo pa še vedno po starem vajeni ter še vedno govorimo: Ta stvar je moja, pusti jo pri miru. Odslej bo pa drugače. Komunizem nas bo naredil srečne, ker se bo vse razdelilo: Razdelila se bodo posestva, razdelila se bo živina, razdelile se bodo prihranjenе kronce, razdelile se bodo nazadnje tudi zapraskane knjige vseh onih študentov, ki so tolo na kol obesili, z eno besedo razdelilo se bo vse, kar imamo med one, ki radi vse »zahtajajo«. Deliti pa se bo začelo pri starem Matevzu, kateri je zelo vnet pristaja te stranke in sicer zato, ker je v njegovi hiši zbirališče onih ki bodo delili, pa tudi zato, ker ima Matevž največ kronc odveč, ker mu jih nosi skupaj cela fara. Za Matevžem pa pridejo takoj na vrsto vsi tisti posestniki, ki tako hitro menjajo svoje prepričanje — pred par dnevi so bili liberalci, včeraj so postali samostojni kmetje, danes pa komunisti. Imena teh oziroma njih fotografije priobčimo drugič. Za danes pa kličemo: Vsi kmetje h komunizmu — ako se želite iznebiti svojega posestva, ker komunistična stranka je stranka onih, ki bi radi dobro živeli pa nič delali. Tem vašim grunti ne bodo delali težav — hitro bodo delani in pospravljeni — po prlu. Živeli gruntarski komunisti!

DOBRNIČ.

Druga nadloga, ki nas tare poleg »samostojnosti« so tatovi. Posebno zadnji čas ni nobena reč več varna. Sedaj izginejo verige od voza, sedaj vajeti, zopet nanje pri voziku, hito iz kašče in tako naprej. Kljub zasledovanju, se zdi, pravi tički še niso bili izsledeni. — Cerkev mora biti tudi podnevi zaprta, dasi stoji sredi vasi. Pretekli teden je izginalo »sredi dopoldneva« pretrinjalo iz oltarja. To je že četrto, ki je bilo ukradeno v poldrugem letu. Blago je temnorde barve. Svari se pred nakupom. — Amerika se bo tudi napolnila, že z našimi izseljenec. Vsi hiti tja. Ko bi bila vožnja tako poceni, kakor pred vojsko, bi ne ostel menda nihče doma.

SV. KRIŽ NAD MORAVCAMI.

V ponedeljek, 11. t. m., je bil za nas Križevce in Velikovaščane dan veselja. Sprejeli smo novega, srčno zaželenega č. dušnega pastirja na našo podružno duhovnijo sv. Križa,

š. župnika v pok. Umlaufa, ki so pribežali preganjani od divjih folksverovcev, kot mučenik za svoje brate Korošce, iz tužnega Korotana. Sprejem je bil veličasten; strel, zvone, nagovor po šolarki in g. učitelju K. Iglič, ob nočni uri, spremljevanje gospoda v gorenski Solčavi po gorskih potih z lampjoni ob veseljem vzklikanju. Bog nam ohrani dobrega gospoda dolgo vrsto let. Za volitve v Belgrad smo pa skoro po celi občini velikovaški vsi ene misli pa trdnega sklepa, da oddamo glasove SLS, ki nam je kmelom storila že mnogo dobrega.

SV. LENART NAD LAŠKIM.

Dne 11. oktobra 1919. so nam gospod dekani z Laškega blagoslovili dva kipa, sv. Srca Jezusovega in Matere Božje. Letos ravno na isti dan so nam pa zopet blagoslovili druga dva kipa sv. Antona Padovanskega in sv. Frančiška, za kar se jim farani prav pristržno zahvaljujemo kakor tudi za njihov slaven govori. Za te kipe smo že imeli vojaki namen v svetovni vojni, da jih napravimo, kar se je s tem izpolnilo.

IZ LOMA.

V nedeljo 17. okt. smo utrgali prvi sad izobraževalnega društva: ustanovili smo tolovadni odsek Orle. Ustanovni občni zbor se je vršil z veliko slovesnostjo. Zbrana je bila skoro cela fara. Udeležili so se ga Orli in Orlice iz Trčica v krofih, prišel je v Lom tudi predsednik Orlovske zveze g. Jože Pirc. Po službi božji, ki so se je udeležili tudi trziški Orli in Orlice, se je pričelo zborovanje, ki ga je kot sklicatelj otvoril gospod župnik Govekar in poudaril vse navzoče ter predstavil predsednika Orlovske zveze. Gospod predsednik je v krasnem govoru razložil pomen Orla ter navdušil mladeniče, da je pristopilo k društvu takoj 17 krepkih fantov. Na zborovanju so govorili tudi predsednik trziškega Orla in predsednik izobraž. društva v Trčicu. Nazadnje so nastopili Orli in Orlice ter z izvrstnimi vajami vzbuiali veselje in občudovanje. Ko se je zapela še orlovska himna, se je lepo zborovanje končalo.

IZ TREBNJEGA.

Pred kratkim se je peljal naš somisljenik, posestnik F. L. po železnici v Mokronog. V vozu se je vozilo več samostojnih. Eden ga vpraša: »Mož, kako boste volili? Volite z nami. Če bomo zmagali mi, bomo naredili pri nas republiko, bomo volili predsednika in si dajali sami postaviti. Če boste volili z duhovniki, bo pa še vedno nalagala vlada te grozne davke.« Kakor se vidi, imajo samostojne celo vrsto programov kakor apotekar lončkov. Za vsakega imajo pripravljen drugačen lonček. Stranka pa taka!

VRHPOLJE PRI MORAVCAH.

Pred kratkim sem šel po opr. vklih v Ljubljano. Ko stopim v Lazah v železniški voz, slišim tam v kotu bučen smeh in vmes besede: »Spet sem enga hudičevega farja videl!« Da se prepričam, kdo zna tako olikano govoriti, si poiščem prostor naravnost v tistem kotu, in tu najdem dva elegantna gospoda, najbrže kakor sem sodil, dva bogata trgovca iz Ljubljane. Hvalila sta na vse pretege samostojno kmetijsko stranko in njenega duševnega voditelja dr. Zerjave. Takoj me začne izpraševati, od kod sem, kaj da sem in kateri stranki pripadam. Sem kmet in odločen pristati SLS, pa se nisem hotel izdati. Zato pravim: Delam pri železnici v Lazah in sem komunist. »Kaj, Vi ste komunist?« me začudeno vprašata. »Komunistična stranka, — pravita dalje, to ni prava stranka; zakaj, pomislite: pri nas je 80 odstotkov kmetov, zato moramo gledati, da dobimo kmete v svojo stranko, potem lahko vladamo, kakor hočemo. Vaša komunistična stranka pa hoče odpraviti zasebno last in vso kmetijsko zemljo razdeliti tako, da kmet ne bo več gospodar na svoji zemlji. Umljivo torej, da kmet ne bo šel nikdar v komun. stranko. Zato pa se zapišite v Samostojno stranko, ta je ta prava stranka!«

»E, kaj vaša samostojna stranka, ta je za nič.« pravim dalje jaz, »vse premalo udrihate

po teh hudičevih farjih!« »Počakajte očka, počakajte,« pravita dalje samostojneža, »pomislite, kmet je še veren in hodi v cerkev; zato pri kmetih za sedaj še ne smemo preveč po farjih udrihati, ker drugače ne dobimo kmeta za se. Če pa enkrat zmagamo, potem bomo pa te hudičeve farje kar po francosko nekaj postrelili, nekaj pa podavili.« — »Sleparji, hinavci,« sem jima zaklical nato, »ali tako znate kmeta farbati, samo da dobite pri volitvah njegove glasove; sram vas bodi take hinavščine! Poskrbeti hočem, da zve to vašino govorjenje tudi ljudstvo. Ljudstvo bo cenilo in obsodilo hinavščino samostojne stranke pri volitvah!« Vlak se je med tem približal Ljubljani. Občinstvo je burno meni dalo prav, samostojneža pa sta vsa rdeča od sranju hitro popihala iz voza. — Kaj pa pravite Vi, Pirnat, Požar in Kovačev Korl, nato? Ali Vas ni sram, da se noč in dan trudite, kako bi pomagali samostojni stranki na nože? Pa tudi Vas bo ljudstvo cenilo in obsodilo pri volitvah. Podpis. (Ime na razpolago pri uredištvu.)

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, in jih obrestuje po 3% brez kakakega odbitka.

Kradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Listek

Junakinja iz Štajra.

Povest. Prevaža ***

(Dalje.)

Zunaj se je zablistalo na nebu. »Štefana!« je sipoal grozovitež, »izgovori, gre za tvoja življenje!«

Toda v deklci je bil duh Gospodov, ki ni pustil Janezu v Prazi prelomiti izpovednega pečata. Jezus, ne izdam Tvoje skrivnosti, ne prelomim povelja tvojega služabnika, kužni mož še ni strohnel v grobu, ne, ne povem. »Gospod Henrik,« je rekla. »Zastonj mi žugate. Ne povem vam, nikdar ne boste spravili iz mene. Gospod Albert je svetnik. In v enem letu, ... Ne, tudi potem ne. Nikdar ne boste zvedeli.«

Tedaj se mu je grozno skremžil obraz, oči so se mu izbulile, ogenj in kri je videl pred očmi, ena roka mu je kakor jeklo in železo padla na njeno ramo, v drugi se je nekaj zablistalo kakor blisk, to je bilo bodalo, ki ga je izdrl iz nožnice. »Ti ne poveš, torej vem, da so ipričevanja resnična, vpijejo do neba, da, bilo je dejanje teme, ki si je počenjala, ti, ženska, ki si mene in ves Štaier varala. Tebe bom sodil jaz.«

»Jezus! Mati« je slabotno vzklila Štefana. »Gospod Henrik, kaj počenjate! Mislite na svojo dušo, na grehi!«

Pred Bogom in ljudmi si odgovoren, če ne greš na volišče in ne glasuješ za versko šolo in hrščanski zakon.

»Misli ti na svojega.« Od Boga zapuščeni nesrečno je dvignil bodalo — ki je švignilo kakor blisk po zraku in ni zgrešilo poti, temveč je zadelo svoj cilj, čisto srce neveste Gospodove.

Štefana je s trudno roko segla po srcu in je omahnila, zgrudila se je na kolena in potem na tla.

Tiha, bolestna prošnja: »Jezus — odpusti mi — sprejmi me... v svoje kraljestvo.«

In Štefana duša zapusti deviško telo in in se dvigne k angelom.

Henrik, morilec, je za trenutek stal tu kakor priraden, z morilnim orožjem v tresočih roki, in je srepo zrl na svoj krvavi čin. Da, tu leži... kakor angel... pa je vendar vlačuga... vlačuga! Nikdar je ne bodo... prijeli biriči. Nikdar ne bodo bobni bobnali njene sramote... on jo je sodil — mrtva je. Njemu pa... ki je to storil... gorje... njegov delež je morišče in pekel. Okoli belega obraza, v kateri se strmel s pojemajočimi očmi, medtem ko se mu je besni srd izpremenil v mrzlo grozo, so naenkrat začeli ostudni ples biriči, volkovi, kače, vsa visliška svojat, praskali so proti njemu in tulili: Morilec! Morilec! Dočim je tihi obraz nemo toječ zrl proti nebu. Tedaj je vrget od sebe proč s krvjo oškropljeno jeklo, kakor brezumen je iz hiše smrti planil v viharno noč, v kateri se je kresal blisk za bliskom! —

Ura je bila enajst in tiho je brnel glas zvona v viharno noč, ko je po Glajnkovi ulici gori s težkim korakom po temi taval ponočni čuvaj, ki je v eni roki nosil svetilko, v drugi pa sulico. V besnih sunkih je pihal veter v smolnatočno predmestje, zdajpazdaj se je zablistalo na nebu, da se je videlo modro nebo, iz daljave pa je neprestano prihajalo votlo gromenje. Pri križu, ki so ga postavili nožarji, je klical enajsto uro, nato je pa štorčljal na levo proti Vizerfeldu, da tudi tam, kakor ponavadi, naznanil uro. Kar ostoji pred gostilno »pri modrem jelenu«. Kaj je to? Že davno so ugasnile vse luči v predmestju, tu notri pa še gori luč. So li tako pozno gosti notri, ali kaj? — Ponočni čuvaj je stopical k najbližjemu oknu in je pogledal noter. Videl je na mizi gorečo svečo, toda v sobi na prvi pogled ni opazil nikogar. Pač, kdo leži tam med dvema mizama? To je vendar Švertneričina hčerka, Štefka; je-li spanec premagal dekletke, ki je pustilo goreti svečo? Glej no, kako lahko bi nastal požar in bi vpepelil vso hišo! Kaj takega! Ponočni čuvaj je nekoliko s sulico potolkel po oknu in je zaklical noter:

»Dekle, ugasni luč in pojdi spat, sicer se hiša zažge.«

Plamen sveče je notri kvitku zaplapolal, toda dekletke se ni ganilo. Skozi zeleno šipo se zdi ponočnemu čuvaju, da je obraz dekletke čisto blede, za božjo voljo, morda ji je postalo slabo, navsezadnje se ji je še kaj primerilo, treba iti pogledat. Svetilko si je obesil za pas in je šel skozi večna vrata, ki so bila že odprta, čemur se je močno začudil. Stopil je v gostilniško sobo in na ves glas zavpil: »Dekle, ali ti je kaj?« — Vse je ostalo tiho, dekletka se ni ganila. Groza ga je. Položil je sulico na stran ter je prijel dekletko za roko, ta pa je bila mrzla kakor led.

»Za Boga svetega« — je zamrmral mož, »meni se zdi, da se to dekletko ne prebudi nikoli več.« Hotel jo je še potipati za srce — toda prestrašen je odskočil nazaj. Na levi strani je bil na modrem jopiču škrlatastodeč madaž, ki je bil še moker, »Jezus Marija — ubogi otrok, da se najde na svetu tak lopov!« Dva, tri skoke in bil je že v veži, nato je sopihal po stopnicah gor, ob boku mu je zvenketajoč plesala svetilka. Pok, pok, udari s sulico na vrata, za katerimi od skrbi in truda vsa zdelana in spehana z malimi otroci spi uboga mati.

Prebudivši se iz spanja vsa prestrašena v temi vprašuje mati: »Kaj pa je? Kdo je tu?«

»Ja sem!« kliče nekdo pri vratih, »hitro pridite, vaši hčerki se je nekaj pripetilo.« Žena je v hudi slutnji in groznem strahu zaklicala: »Pridem, za božjo voljo, kaj se je zgodilo?« Otroci so se prebudili in so začeli izpraševati ter so udarili v glasen jok, ko so pri odprtih vratih videli čudnega moža s svetilko v roki. Tresoč se po vsem životu se je

mati za silo oblekla in je hitela ven. »Kaj pa je, kaj je?« je klicala, »z mojim otrokom, kaj se je zgodilo moji hčerki?«

Ponočni čuvaj je rekel: »Žena, na tleh leži in se ne gane ter krvavi.« Jezus, Zveličar sveta! je zaklicala mati in je, kolikor hitro so jo le nosile omahujoče noge, hitela pred čuvajem po stopnicah dol. Stopila je v gostilniško sobo in je z boso nogo zadela ob nož, toda nič se ni zmenila za to, planila je k svojemu detetu, ki je ležalo na tleh... beli obrazek je obrnjen proti nebu, oči so zaprte. »Štefka! Štefka!« je klicala uboga mati. »Jezus, moj Zveličar, moje dete, kaj se je zgodilo?«

Z roko je pokonci dvignila blede glavo, ki pa je takoj omahnila nazaj na desko. »Vode, prinesite vode!« je tarnala žena in je, medtem ko ji je zastajala hropeča sapa, svojemu mrtvemu otroku odpela modrc. Možež in kosti pretresajoč jok in stok uboge matere je vzbudil vse speče v okolici, prestrašeni so vstali in so hiteli k oknom. Na uho jim je prihajal klic: »Zabodli, zabodli, moje dete so mi zabodli!« Medtem je ponočni čuvaj s tal pobral bodalo, na katerem so bili še sledovi krvi nedolžne žrtve, in je rekel: »Žena, s tem-le je bila zabodena, tega lopova bomo že dobili in ga bomo spravili na vislice.«

»Na vislice, ali ne,« je kričala nesrečna mati, »kaj mi pomaga, moje dete zato ne bo oživele, moje dete je mrtvo.« Zdviži so tri majhne postavice glasno ihteli v beih srajčicah in bese prihitele v sobo. Kristof, ki so mu sklepatali drobni zobki, je vprašal:

»Mamica, zakaj tako kričiš?«

»Oh, zakaj, otroci, pridite sem! Otroci, pogledite!« in uboga žena je nades zvila roke in si je ruvala v dolgih štrinah doli viseče lase. »Vaša sestra, moje najljubše dete, je mrtva, zabodli so mi moje dete, ki nikomur ni skrivilo lasu, moja Štefka je mrtva.«

Materine solze so se mešale s solzami bratcev in sestrice, ubogi malčki so gladili in poljubljali mrtvo sestro ter so mislili, da se mora vzbuditi, toda ni se ganila, ostala je nena in blede.

Medtem se je ob oknih gostilne »Pri modrem jelenu« zbralo vse polno ljudi in vse povprek je zunaj v besnečem viharju in ob kresanju bliskov popraževalo: »Kaj se je zgodilo? Kdo je mrtve?« — Švertneričina Štefka! Zabodena! Zabodli so jo! Umrili so jo! Je-li to mogoče, zabodli — tako dobro hčerko! Kdo je to storil? Gotovo še pride na dan! Tak lopov! na najvišje vislice z njim. Gotovo je to storil kak luteran!«

Ko se je zunaj puntala vsa ulica, je v sobi čepela mati na tleh, v katera je nedolžna kri njene hčerke naslikala krvave rože, in je držala v svojem naročju mrtvo truplo, okoli nje pa so glasno se jokajoč ostali malčki; rezko je donel proti nebu jok in stok nesrečne matere, da so si angeli, ki so ravnokar s harfami sprejeli zmagoslavno mučenico, s peroti zakrivali oči in so žalovali za oropano materjo.

»Štefka, moja Štefka! Moje ljubo dete, si-li mrtvo? Si-li zapustila svojo ubogo mater, ki te je nosila pod svojim srcem, pa samo veselje sem imela s teboj! Štefka, ne boš li nikoli več pogledala svoje matere, da, odpri še enkrat svoje oči, samo še enkrat pogledaj svojo mater, moje najljubše dete! O jaz ne srečnica, pustila sem te samo in sem šla spat, pa je prišel morilec in te je zabodel! Nikoli več se ne boš vrnila, nikoli več pomagala svoji ubogi mamici! Moje zvesto dete, zadnji vinar si dala svoji materi. O, kaj sem zagrešila pred Bogom, da je tako moralo umreti moje dete, ki nikdar nikomur ni storilo hudega, da mi je moral zabosti nečloveški, zverinski morilec, zabosti moje ljubo, najljubše dete!«

Ko je tako tarnala v rezki boli, je zunaj pred hišo v votlo bruščeči in brneči ulici nekdo glasno vzkliknil: »To ni mogoče, da bi se bilo kaj takega zgodilo. To je nezaslišano v Štajru.«

In v gostilniško sobo je stopil gospod v dežnem plašču in brez klobuka, to je Luc, ki so mu skozi okno zaklicali grozno vest; takoj je od postelje svoje na smrt bolne sestre prihitel semkaj.

Ko je Luc zagledal Švertnerico z mrtvo deklico v naročju in je slišal njene srce pretresajoče klice, mu je za trenutek zastala beseda, bil je namreč dober človek in je imel mehko srce. Toda osrčil se je in je rekel Švertnerici: »Mati, to je za ves Štajer dan žalosti, toda zahvalite Boga, da je vaše dete umrlo v nedolžnosti.« Pobožal je jokajoče se otroke in se ozrl na Štefano, ki je bila še v smrti tako lepa, kakor bi spala iz voska narajena svetnica. Dolgo jo je gledal, in solze so mu lile po licih. Nato je rekel: »Samo dobra in sveta dela je vršila, zato je bodla v oko hudiču, ki je vsled tega prokletemu človeku navdihnil tako peklensko dejanje. Toda brez kazni to dejanje ne sme ostati, čeprav tu živimo pod Hendelnom.« Vprašal je ljudi, ki so bili v hiši — mati je bila od žalosti vsa proč in ni odgovorila na nobeno vprašanje — če je bil čez dan kakšen sumljiv človek v hiši, če je morilec tudi kaj oropal, ali ni pustil tu kako morilno orožje, ali karkolisibodi, iz česar bi se dalo sklepati, kdo da je bil. Ljudje so rekli, da ukradenega ni nič. Mali Kristof se je tresoč se splazil k mizi in je pokazal na bodalo, ki je tam ležalo. S studom in gnevom je Luc vzel orožje v roko. Naj bo kdorkoli, od Boga je preklet, kdor se je poslužil tega orožja, da je pobožni deklici prerezal srce. Ropar ali ne, na vislice mora, na katerih je visel nedolžni Janez Zeler.

Ko je Luc v svitu več svetilk, ki so jih ljudje držali nasproti, ogledoval bodalo, na katerem so bili še rožnatodeči sledovi nedolžne žrtve, je takoj opazil, da je to izvrstno, dragoceno orožje, in če ni bilo ukradeno, morilec ni mogel biti navaden človek. Tudi se je Lucu zdelo, da je nekoč že videl to orožje v neki roki; takoj je sklenil, pokazati ga mestnemu nožarju Blimbhuberju, ki pozna vsako orožje v Štajru, saj vse orožje prihaja v njegove roke, da ga brusi, snaži in gladi. Ko je Luc še enkrat motreče pogledal bodalo, se mu je v glavi zablistala strašna slutnja. Zapodil jo je daleč proč od sebe — ta ne more biti — tako globoko ni mogel pasti mož, ki ga je spoštoval ves Štajer, in zakaj naj bi kaj takega storil. Toda čudno, ravno ko mu je prišlo na misel ime onega človeka, o katerem je šumelo okoli, da ljubi Štefano, in katerega so danes kakor divjega videli letati okoli Štajra, je mati, ki je neprestano z okorno roko božala nežno mrtvo truplo, ki je počivalo v njenem naročju, začela zmešano govoriti sama s seboj:

»O moje ubogo dete, kdo je vendar to storil, saj nisi imelo nobenega sovražnika, saj nisi niti miški, niti muhi storilo kaj žalega, če si pa danes zavrnilo Henrika Hendelne, si to storila zaradi obljube, pa je bil tako divji in srditi!«

Luca je izpreletel mrz.

»Hej, mamica?« je vprašal in se je na lahno dotaknil rame jokajoče žene. »Kaj oravite? Kaj je to?« Zavrnila? — Henrika?«

V sobo je stopil mož in je glasno posvaril: »He, gospa Švertner, pa vendar ne mislite nič hudega o plemenitem gospodu, čeprav ime ste ravnokar imenovali? To vam pač odsvetujem. Ta čin je izvršil podel lopov, ki ga bomo kmalu prijeli.« Mož, ki je tako govoril, je bil protestantovski podžupan iz Štajerdorfa, ki je z zdravnikom prišel na lice mesta, da ugotovi zločin. Zdravnik je dognal, da je bodalo z veliko silo šlo ravno skozi srce in da je deklica umrla nekako pred eno uro. Podžupan je Švertneričine otroke vprašal nekatere stvari glede Štefane in si je odgovor zapisal. Potem je odšel, da je namestnik Hendelnovemu, Madlzederju, naznanil umor, preje pa je posil Luca, naj naroči v bratovski hiši, da naj bijejo plat zvona.

Ljudje so se iz hiše smrti vsuli na cesto, njih divje govorjenje je valovilo sem in tja liki šumenje dreves, vihar se je nekoliko polegel, toda iz daljave je prihajalo gromenje, sedaj od leve, sedaj od desne strani.

Kmalu je začelo v bratovski hiši biti plat zvona, v presledkih je donel zvon, čigar žalostni glasovi so iz Štajerdorfa čez vodo doneli v mesto in so naznanjali, da se je v Štajerdorfu izvršil umor.

(Dalej.)

Razglas.

Prodajalo se bo na Podreči, dne 3. nov. 1920
gospodarsko posestvo
in sicer hiša, pod, vrt, njive, travnik, gozdi, gospodarsko orodje, dalje 1 krava, 20 merikov žita. Prodajalo se bo posamezno ali vse skupaj. Prodajni pogoji se lahko pogledajo v Kranju pri sodni ali pa dne 3. nov. na licu mesta na Podreči občina Mavčice pri Kranju hišna št. 31. Začetek ob 9. uri dopoldne.

Dediči.

Vajenca za pekovo obrt sprejme pod ugodnimi pogoji
Ernest Orčar, pekovski mojster
Smartno p. Litijs.

PLETILKA,

ki plete na stroj št. 4 ali 5, dobi trajno delo. — Oglasi naj se pod »Stroj št. 5« na upravo lista.

Predivo, trto, kupuje po najvišjih cenah. Ponudbe v cent in množini je poslati tvrdki
Ivan N. Adamič,
vrvarna, Ljubljana.

Resna ženitna ponudba.

Dobro stoječ samski gospod srednje starosti s dobrim dohodkom v mestu želi znanja za bližnjo ženitev. Prednost imajo lepa mlada dekleta revnega stanu. Ponudbe do 10. nov. pod »Mina Bodečest 4364«.

Preklic.

Globoko obžalujeva vse, kar sva žalega in slabega govorila o našem prejšnjem g. kaplanu Martinu Radošu in vse preklicujeva kot grdo in podlo obrekovanje. Posebno nama je žal, ker so vsled tega veliko trpeli. Obenem se pa zahvaljujeva g. kaplanu, da so ustavili sodno obravnavo in jih prosiva, naj nama odpuste!

Marijana Štros in Marija Kenda,
obe z Naklega p. d. Markovi.

Otvoritev trgovine.

Cenjenim odjemalcem vladno naznanjamo, da smo zopet otvorili svojo dobro znano manufakturno detajlno trgovino z manufakturnim blagom, v popolnoma prenovljenem lokalni. Za bližajočo se zimsko sezono priporočamo vsakovrstne novosti, katere so ravno došle iz inozemstva, osobito razno volneno in sukneno blago za moške in ženske, dalje parilne bartiente, flanele, cečirje, šifone, potrebščine za krojače, šivilje i. t. d.

Zagotavljajoč prijazno in solidno postrežbo se priporočamo

A. & E. Skaberne,
veletrgovina z manufakturnim blagom
Ljubljana, Mestni trg 10.

Na Prežganju je zopet otvorena
trgovina z mešanim blagom
v hiši g. Škulja pod župniščem. — Postena postrežba. Za obilen obisk se priporoča:
Fran de Cecco, trgovec.

Poljedelski stroji

Mlatilnice za ročni in vrtilni pogon, vrtila, čistilnice, slamoreznice za pogon z roko in silo, sadne in vinske stiskalnice, sadne mlinske, brzo-parilnice, bakrene (kufrene) kotle za žganje-kuho in druge stroje ima vedno v veliki izbiri lastnica po umrlem soprogu

Franco Hiti, Ljubljana, Sv. Marjane cesta 2.
Edina zalega poljedelskih strojev tvornice Umrah & Komp.

ŠIVALNI STROJI

z dolgim čolničkom, zelo trpežni K 1990.
F. Čuden, Ljubljana, Prešernova ul. 1.

V modri in manufakturni trgovini

„PRI IVANKI“

v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 29
se dobi po zelo nizkih cenah sukneno blago za kostime, kakor tudi za moške obleke, žamet za moške, vražja koža, močna hlačešina, močni oksfordi, cečirji, bela in pisana kotenina, različni barhenti, platno za rjuhe, odeje, črna svila, sploh vse, kar je k nevestini opremlj potrebno.

Lanišče in predivo

v vsaki množini kupuje po najvišjih dnevnih cenah Terilnica in predilnica
Anton Sinkovec, Grosuplje (Dolenjsko).

Prvovrstne PFAFF šivalne stroje

za šivilje, krojače in čevljarje z večletno garancijo ter posamezne dele, igle, olje itd. za vsakovrstne šivalne stroje priporoča Ign. Voh, Ljubljana,
Sodna ulica št. 7.

IV. JAX IN SIN

Dunajska cesta št. 15, LJUBLJANA.

Šivalni stroji in stroji za pletenje.

Izborna konstrukcija in elegantna izvedba in tovarne v Linzu. Ustanovljena l. 1867. — Došle je ravnanje večje število strojev za vsako obrt. Ve. enje poučuje brezplačno.

Pisalni stroji „Adler“

Cen kl zastoj in franke.

Kolesa iz prvih tovarns
Dürkopp, Styria, Waffensch.

Sube gobe, laneno seme, kumeno, ter vse druge deželne pridelke kupuje trgovina s semeni Sever & Komp., Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

ERJAVEC & TURK

trgovina z železnino
pri „ZLATI LOPATI“ preje
Hammerschmidt (Mühlisen)

Ljubljana, Valvazorjev trg št. 7,
— nasproti Križanske cerkve. —
Zaloga cementa.

Velika loterija pod držav. kontrolo.

Žrebanje od 15. do 25. decem. 1920.

Cena srečke za vseh 10 žreb. naj samo 40 K po pošil 42 K.

Glavni dobiček Glavni dobiček

K 400.000

2 po 200.000, 4 po 100.000, 8 po 50.000,
10 po 20.000, 10 po 10.000 kron i. d.

Izplačajo se takoj po žrebanju brez vsakršnih odbitkov. — Naročila sprejema:

Oddelek mednarodne loterije

Mednarodna banka d. d.

ZAGREB, Gajeva ulica 8.

Menjalnica Slovenske eskomptne banke Ljubljana

Kolodvorska ulica. — Hotel pri južnem kolodvoru.

Kupuje in prodaja tuj denar po najugodnejšem dnevnem kurzu. Z dežele se pošilja dolarje in drugi tuji denar lahko tudi v denarnem pismu.

Sprejema vloge na hranilne knjižice in na tekoči račun in jih obrestuje najugodnejše.

Izvršuje nakazila v tuje države in se peča z vsemi bančnimi posli.

Točna in kulantna postrežba.

Primešaj krmi Mastin!

V smislu odloka deželne vlade za Kranjsko v Ljubljani z dne 18. julija 1899., št. 10.595, ki mi ga je mestni magistrat ljubljanski izporočil dne 28. julija 1899., št. 25.255, smejo dietetično sredstvo Mastin, redlini prašek za prašiče in za vsako živino, lekarnari, trgovci, drogist in kramarji prosto prodajati. Mastin je kot prosti obrtni predmetoglašen. V Ljubljani, dne 3. avgusta 1900, mag. opr. št. 28.561. Ako Mastin v lekarnah in trgovinah ne dobite, ga naročite po pošti. — 5 zavojev Mastina stane K 50.— in se jih pošlje poštne prosto na dom.

Mazilo zoper garje (naftol-mazilo) uniči pri ljudeh garje, lisaj, srbečico, kožne bolezni in izpuščaj; pri živini uniči garje. Lonček tega mazila velja po pošti K 15.—.

Lekarnar Trnkoci v Ljubljani
(Slovenija) zraven ročevža.

Sivalni stroji dospeli

predvojno blago za obrtno in rodbinsko rabo. Istotam se dobi vse posamezne dele, igle, olje, potrebščine za šivilje, čevljarje in krojače

Josip Petelinc, Ljubljana
Sv. Petra nasip 7.

Suhe gobe, fižol, laneno seme

kupuje trdsko z deželnimi in gordnimi pridelki
Kmel & Komp., Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 8.

Najboljša in najcenejša le pri tvrdki

Kolesa GOREC LJUBLJANA

motorji pnevmatika Gosposvetska c. 14
(Marije Terezije c. 14.)

COSULICH-LINE Trst-Amerika

New-York—Buenos-Ayres—Rio di Janeiro—Santos—Montevideo.

Brezplačno pojasnila in prodaja vozniških listov za potnike z Slovenije edinole pri:

SIMON KMETEC, Ljubljana, Kolodvorska ulica 26.

I najstarejša hranilnica na Slovenskem.

Kranjska hranilnica

v Ljubljani — ustanovljena l. 1820

obrestuje hranilne vloge s

3%.

Kranjska hranilnica je pupilarno varen zavod in jo nadzoruje deželna vlada.

Za plačila zavodu se dajo na razpolago poštne položnice.

Čisti dohodek Kranjske hranilnice je — ne glede na to, kar se odkaže rezervnim zakladom — po pravih določah v pospeševanje občeekonomskih naprav in podjetij na Kranjskem. — Skupna svota doslej v te svrhe odmenjenih zneskov znaša K 8.761.118-27.

LJUDSKA POSOJILNICA

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta št. 8

obrestuje hranilne vloge po čistih

3%

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem marca 1919 nad 40 milijonov kron vlog in nad 1 milijon enstotisoč kron rezervnih zakladov.

Ljudska posojilnica stoji pod neposrednim državnim nadzorstvom.

Kupujem vedno in v vsaki množini po najvišjih cenah:

Brinjevo olje, suhe gobe, fižol
in druge deželne pridelke. **Mudim najnižje:**
Kavo, olje, riž, sveče, moko,
vžigalice, pravo slivovko, rum
ter razno drugo blago.
M. RANT, Kranj.

Dr. Ješe

zopet redno ordinira za očne bolezni od 10. do 12. ure dop.
Dunajska cesta št. 17

Kuverte s hrmo, pisma, račune itd.

izvršuje natančno po naročilu

Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Miši - podgane stenice - ščurki

in vsa golazen mora poginiti ako porabljaate moji najboljše preizkuš, in splošno hvaljena sredstva kot proti poljskim mišim 10 K, za podgane in miši 10 K za ščurke, posebne močne vrste 20 K, posebne močna tinktura za stenice 12 K, uničevalec moljev 10 K, prašek proti mrčesom 10 in 20 K, mazilo proti ušem pri ljudeh 5 in 10 K, mazilo za uši pri živini 6 in 10 K, prašek za uši v obliki in perilu 10 in 20 K, tinktura proti mrčesu na sadju in na zelenjavi (uniči rastl.) 10 K, prašek proti mravljam 10 K, mazilo proti garjam 12 K.

Pošilja po povzetju Zavod za eksport:
M. JUNKER, Petrinjska ul. 3, ZAGREB 1.

Učenca

izšče Friderik Homann v Radovljici, trgovina z mešanim blagom.

Iz Havre v Ameriko

samo 6 dni.

Edina najkrajša črta. Izdaja vozniških listov za francosko in vse boljše linije. Vozne listke za spalne vozove **Simp on-Orient-Expres** (Ljubljana-Pariz) in zadevna pojasnila daje edino korica potovanja pisarja **Ivan Kraker, Ljubljana**, (Marije Terezije) Gosposvetska cesta 13 (Kolizej).

Prvi in edini slovenski zavarovalni zavod

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA

V LJUBLJANI, Dunajska cesta 17,

je ustanovila oddelek za

življenska zavarovanja.

Sprejema: V življenjskem oddelku: zavarovanja na doživetje in smrt v vseh sestavih, zavarovanja na otroško doto, rentna in ljudska zavarovanja pod najugodnejšimi pogoji.

V požarnem oddelku: zavarovanja vseh premakljivih in nepremakljivih predmetov, ki se poškodujejo po ognju, streli in po eksploziji svetilnega plina po znano nizkih cenah.

Podružnica: **CELJE, Breg, 33.**